Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr 22.
Scrisorĭ netran[illegible] nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ.
Birourile de anunciuri.
Brașovu, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescu în Viena *Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Oto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner.*
Prețul inserțiunilorŭ: o seria garmondu pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔRŬ DE DUMINECĂ)

„Gazeta“ iese în fie-care d[illegible]
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe unu anu 12 fl., pe șésel un[illegible] 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate
Pe unu anu 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovu:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anu 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu ducerea în casă: Pe unu anŭ 12 fl. pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplaru 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtu abonamentele câtu și inserțiunile suntu a se plăti înainte.

Nr. 114. — Anulŭ LII. Brașovŭ, Duminecă 21 Maiu (2) Iunie 1889.

Brașovŭ, 20 Maiu

Cei dela putere suntŭ ca omulŭ săracŭ, care viséză mereu, că are sĕ fiă milionarŭ. Câte-odată se trezesce din visŭ și vede câtŭ de departe este de împlinirea dorinței sale. Atuncĭ își recunósce sĕrăcia sa, dér o mică mișcare a frundelorŭ de pe pomŭ la adierea vêntului îlŭ face sĕ recadă din nou în starea luĭ visătóre.

Așa se 'ntêmplă și cu aceĭ politicĭ ungurĭ, cărora mereu le umblă prin capŭ gândulŭ, ca neamul lorŭ sĕ se înmulțéscă și toțĭ locuitorii Ardealului și aĭ Țĕrii ungurescĭ sĕ se facă peste nópte Ungurĭ din creștetŭ până'n tălpĭ. Ei tóte câte le întreprindŭ, le întreprindŭ totŭ numai cu gândulŭ acesta și numai din când în când se trezesce câte unulŭ, vĕdêndŭ, că ḑeu de prea mare lucru s'au apucatŭ.

Și 'ntr'adevĕrŭ mai iute póte sĕ ajungă sĕraculŭ milionarŭ, printr'unŭ norocŭ neașteptatŭ, decâtŭ ca se se schimbe firea, gândulŭ, semțĕmentulŭ, limba și obiceiurile a milióne de ómenĭ, pe carĭ Dumneḑeu i-au așeḑatŭ în aceste țĕrĭ, nu pentru ca sĕ se dușmănéscă și prigonéscă unii pe alții, ci pentru ca se trăiéscă cu toții laolaltă în dragoste și bună înțelegere, bucurându-se fiăcare de ceea ce e alŭ sĕu.

Mereu oftéză șoviniștii ungurĭ, că ce bine ar fi când tóte cincĭ-spre-ḑece milióne de locuitorĭ ai statului arŭ fi Maghiarĭ și numai Maghiarĭ. Așa ar pute sĕ dorésca orĭ și cine, ce i-ar venĭ mai bine la socotélă, căcĭ e lucru firescŭ, că fiăcare preferă mai bine a fi singurŭ stăpânŭ în casă, decâtŭ a-o împărți cu alțĭ conlocuitorĭ. „Și eu m'așŭ bucura din sufletŭ, ḑise Mocsary la 1879, când tóte cele 15 milióne de locuitorĭ ai statului ungarŭ arŭ pute devenĭ Maghiarĭ, dér de ce sĕ mai amărîmŭ naționalitățile, carĭ trăiescŭ împreună cu noi, prin aceea, că le siluimŭ sĕ priméscă limba și cultura nóstră jignindu-le libertatea lorŭ!“

De geaba îi spui însĕ omului pătimașŭ, că idea ce 'lŭ stăpânesce nu se póte îndeplini nicĭodată, că este șuchiată și rea și că încercêndu-se a-o pune în lucrare se primejduesce.

Deputații ungurĭ din dietă au ajunsă a fi numai ei între ei, căcĭ Românii, Slovacii și Sêrbii nu mai potŭ pĕtrunde acolo de multă libertate ce domnesce în Țéra ungurésca, și așa deputații ungurĭ își câută, și totŭ ei își descântă, căcĭ ceĭ câțĭva deputațĭ Sașĭ suntŭ adĭ în dietă numai nisce mărturii mute, Ungurii se amăgescŭ unii pe alții ḑicêndŭ, că idea lorŭ a prinsŭ rădăcină și că este pe cale de-a se îndeplini. Miniștrii, se 'nțelege, nu le vorbescŭ decâtŭ de înaintarea culturii maghiare, a spiritului maghiarŭ și de isbênḑile cele multe ce li se pare, că le-au câștigatŭ pe tóte terenele față cu naționalitățile nemaghiare.

Și óre ce altceva au ăcutŭ guvernulŭ și cu deputații ungurĭ, când cu desbaterile din urmă asupra bugetului ministeriului de culte și instrucțiune publică, decâtŭ că s'au îmbĕtatŭ unii pe alții cu idea, că tóte mergŭ strună după pofta lorŭ și că decă se vorŭ mai înființa și asilurile de copii ungurescĭ ale lui Csaky, se vorŭ pomeni ca mâne cu-o Maghiariă, de care se durdue lumea.

Vorbitu-s'au câte și mai câte despre interesele statului, ale națiunii maghiare și mai multŭ încă despre „unitatea națională.“ Toțĭ erau de părere, că acestea se potŭ întări și asigura numai prin rĕspândirea limbei și a culturei maghiare.

Așa vorbeau deputații până ce erau laolaltă în ședința dietei. Indată ce însĕ eșieau din atmosfera șovinistă a dietei, se'ntrebau unii și alții, că óre cu putință va fi sĕ facă unitatea națională prin maghiarisare și chiar și nisce bărbațĭ șoviniștĭ ca Bartha Miklos, nănașulŭ kulturegyletului din Clușiu, au trebuitŭ se-șĭ ḑică, că este o nebuniă a crede, că Ungurii vorŭ pute ajunge vreodată la o unitate națională stêrpindŭ limbele nemaghiare din acestŭ statŭ.

Limba prigonită, ḑice Bartha, își sapă drumŭ pe sub pămêntŭ și prin întunerecŭ, se folosesce de orĭ-ce armă în contra apĕsătorilorŭ și totŭ nu piere. Așader, ḑice elŭ, n'ajută nimicŭ încercările de contopire prin stêrpirea limbei popórelorŭ nemaghiare. Unitatea națională nu se póte face prin unitatea limbei, ci trebue sĕ se facă pe altă cale.

Care este acésta cale, nu ne arată. Ne vorbesce numai de iubirea de patria, de consciința legăturei comune între cetățenĭ, și de aceea ca sĕ se simtă toțĭ bine aicĭ.

Apoi decă este așa, de ce ne mai chinuescŭ atâta cu limba ungurésca? Cum ne vomŭ pute noi simți bine când suntemŭ împedecatĭ în totŭ chipulŭ de-a ne desvolta limba și naționalitatea așa cum cere interesulŭ nostru de viéță?

Nu mai umble dér nicĭ d-lŭ Bartha cu doi banĭ în trei pungĭ. Orĭ e albă, ori e négră. Noi Românii avemŭ lipsă înainte de tóte de libertate și de drepturĭ egale naționale, ca sĕ ne sêmțimŭ bine!

Revista politică.

Din năuntru. Cu ocasiunea desbaterilorŭ asupra bugetului cultelorŭ și instrucțiunii publice, i-s'a imputatŭ guvernului ungurescŭ, că nu respectă liberulŭ esercițiu alŭ religiunii. Ministrulŭ *Tisza* însĕ se lăudă, cum se laudă cu tóte șoviniștii, că în Ungaria e o libertate individuală a consciinții și a religiunei, și că în trebile religiunei sale nimenea nu e turburatŭ. Și, vedĭ Dómne, ca dovadă despre acésta, se lăudă pe sine astfelŭ: „Am fostŭ, sunt și rĕmânŭ aderentŭ alŭ egalității de dreptŭ și alŭ liberalismului.“

Câtŭ de multŭ iubesce d-lŭ Tisza egalitatea de dreptŭ și liberalismulŭ, se vede din faptele sale și ale colegilorŭ sĕi miniștri, din faptele fișpanilorŭ sĕi, ca Banffy și Gabr. Bethlen, se vede peste totŭ din cele ce se petrecŭ cu naționalitățile, care suntŭ prigonite și năpăstuite, fiindcă nu vreu sĕ-șĭ lapede legea, portulŭ și limba lorŭ. Decă totŭ așa va fi și libertatea religiósă, ca libertatea politică și cetățenéscă, atuncĭ vai de libertatea aceea. Chiar deputatulŭ *Iranyi* susținŭ, că confesiunile nu suntŭ egalŭ îndreptățite. Dovadă, că așa e, ne póte, da de pildă, purtarea guvernului ungurescŭ față cu autonomia confesiunilorŭ nóstre române, pe care le năpăstuesce regimulŭ în totŭ chipulŭ.

Și apoi chiar rĕposatulŭ ministru Trefort a disŭ odată, că întroducerea libertății credinții va aduce în Ungaria disoluțiunea, prin urmare acésta libertate n'are s'o concédă guvernulŭ. Iranyi a adusŭ exemple, cum au fostŭ pedepsițĭ credinciosĭ de ai unei confesiunĭ, pentru că au îndrăsnitŭ sĕ esercite mărturisirea credinței lorŭ. Șĭ-apoi cine nu scie cele întêmplate în ḑilele trecute în nisce comune nemaghiare din Țéra ungurésca, unde credincioșii au fostŭ conturbațĭ în esercițiulŭ mărturisirii credinței lorŭ, încercându-se șoviniștii a întroduce limba ungurésca ca limbă a mărturisirii credinței locuitorilorŭ germanĭ și sêrbĭ.

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS“.

Petru Fĕtŭ-Frumosŭ și Ileana Consîndeana.

A fostŭ când a fostŭ, că de n'ar fi, nu s'ar povesti.

A fostŭ unŭ împĕratŭ, care avea trei feciorĭ.

Intr'o Duminecă séra a strigatŭ, că cine îlŭ aude, sĕ'lŭ asculte, că cine va vede câte a vĕdutŭ elŭ și va petrece câte a petrecutŭ elŭ, și va umbla câtŭ a umblatŭ elŭ, va căpĕta împĕrăția ca darŭ.

Feciorii audindŭ acestea, diseră unulŭ cătră altulŭ:

— Sĕ mergemŭ și noi sĕ ceremŭ tatălui nostru sĕ ne lase se'ncercămŭ; altfelŭ putemŭ rĕmâne fără 'mperăția, pentru-că adĭ lumea-i învĕțată fórte și se póte găsi și altulŭ, care sĕ'i împlinéscă tatălui nostru dorința.

Și s'a dusŭ feciorulŭ celŭ mare la tată-sĕu și i-a cerutŭ sĕ-lu lase sĕ'șĭ încerce norocŭlŭ. Tată-sĕu bucurosŭ l'a lăsatŭ, spunêndu-i că și elŭ voesce a-cesta.

Șĭ-a luatŭ feciorulŭ o ploscă cu vinŭ și o pâne. a încălecatŭ pe calŭ și s'a totŭ dusŭ până la unŭ podŭ de aramă. Acĭ îi eși pe podŭ unŭ lupŭ înainte și calulŭ se spăriă, ér feciorulŭ trase de frêu îndĕrĕtŭ și se 'ntórse acasă, dicêndŭ, că doră n'o sĕ'șĭ puie elŭ capulŭ pentru împĕrăția tatălui sĕu.

Lupulŭ fusese tată-sĕu, care se prefăcusă în acéstă lighiónă, vrêndŭ sĕ'ncerce curagiulŭ fiului sĕu.

Ajunse acasă, unde sosise și tată-sĕu cu multŭ mai 'nainte.

— „Ce, te-ai și întorsŭ, dragulŭ tatei? Până unde ai fostŭ?

— „Până la podulŭ de aramă, tată.

— Bine, bine, dragulŭ tatei, decă vorŭ scóte gâscele nóstre pui, vomŭ mâna gâscarulŭ cu ele, de vorŭ mânca troscățelŭ și se vorŭ scălda sub podŭ.

Se duse feciorulŭ celŭ de mijlocŭ la tată-sĕu, spunêndu-i, că vre sĕ-șĭ încerce și elŭ norocŭlŭ. Tată-sĕu îlŭ lăsă, dér îi ḑise sĕ ia séma sĕ nu facă ca frate-sĕu celŭ mare.

Șĭ-a luatŭ feciorulŭ o ploscă cu vinŭ și o pâne, încălecă pe unŭ calŭ și se duse până la unŭ podŭ de argintŭ. Aci îi eși pe podŭ unŭ ursŭ înainte, calulŭ se spăriă, ér feciorulŭ se 'ntórse acasă, ḑicêndŭ, că n'o sĕ-șĭ puie elŭ capulŭ pentru împĕrăția tatălui sĕu.

Ursu fusese tată-sĕu.

Când sosi feciorulŭ, află pe tată-sĕu acasă.

— Te-ai și întorsŭ, dragulŭ tatei, până unde ai fostŭ?

— Până la podulŭ de argintŭ.

— Bine, dragulŭ tatei, decă vorŭ fĕta scrófele câte le avemŭ, le vomŭ trimite cu purcarulŭ sĕ se scalde sub podŭ și vorŭ mânca troscățelŭ.

Se duse acum feciorulŭ celŭ micŭ la tată-sĕu, spunêndu-i că vre sĕ mérgă sĕ-șĭ încerce norocŭlŭ, numai câtŭ sĕ'i dea tată-sĕu timpŭ de-o sĕptĕmână, ca sĕ se socotéscă cum sĕ plece. Tată-sĕu îi dete timpŭ de o lună, nu numai de o sĕptĕmână.

In orașulŭ acela trăia o babă bĕtrână de 110 anĭ. Petru Fĕtŭ-frumosŭ, așa se numia feciorulŭ, se duse la baba, care multe vĕḑuse și multe petrecuse, îi spuse cui a disŭ tată-sĕu că-i dă împĕrăția. O rugă apoi sĕ'i dea sfatŭ, că ce sĕ facă și cum sĕ facă, ca sĕ pótă isbêndi.

— Du-te la tată-tĕu acasă, îi dise baba, și ḑi'i sĕ'țĭ dea calulŭ și armele lui din tinerețe, și decă va ḑice, că nu scie unde suntŭ, atuncĭ sĕ strici granarulŭ din mijloculŭ curții, că le vei găsi acolo îngropate. Feciorulŭ se'ntórse repede acasă și'i cerŭ tatălui sĕu calulŭ și armele din tinerețe, că atuncĭ îi va împlini voința. Tată-sĕu câută sĕ scape de elŭ, spunêndu'i, că nu scie de unde sĕ i-le dea, că de atuncĭ și pămêntulŭ s'a schimbatŭ.

Feciorulŭ nu mai ḑise nimicŭ, adună óste multă și o puse de strică granarulŭ din mijloculŭ curții, săpă de 9 stânjinĭ în pămêntŭ și găsi pe „Cată-colea“ calŭ frumosŭ și armele. Atuncĭ dise calulŭ:

— Drăguțŭ Domnulŭ meu, sciam eu bine, că pe mine nimenĭ altulŭ nu mĕ va scóte de aci, afară de tine; mĭ-am adusŭ aminte de când eraĭ câtŭ unŭ grăunte de grâu în pântecile mamei tale. Sĕ'mĭ dai acum sĕ mănâncŭ și sĕ bêu ceva, că de 44 de anĭ n'am mâncatŭ din mână de omŭ, ci am trăitŭ cu puterea și cu curagiulŭ meu.

Și i-a adusŭ o trócă de sĕcară și a mâncat'o și s'a făcutŭ calulŭ surŭ ca porumbulŭ; și i-a datŭ și o trócă de jarŭ, ca sĕ se facă iute ca foculŭ. Apoi a disŭ calulŭ:

Incalecă pe mine, dragŭ Domnulŭ meu, și sĕ mergemŭ cum vei pofti, ca vêntulŭ orĭ ca gândulŭ.

Și încălecă Petru Fĕt-frumosŭ și s'a dusŭ până la unŭ podŭ de aurŭ. Aci îi eși pe podŭ înainte unŭ leu. Dér calulŭ îi ḑise feciorului sĕ nu-i fiă frică de fiera cea sĕlbatică, ci sĕ tragă paloșulŭ din

Ca şi libertatea religiósă, politică şi cetăţenéscă e şi libertatea învĕţămĕntului. Sub pretextŭ, că cuprindŭ învĕţăturĭ duşmane statului, s'au opritŭ de guvernŭ din şcóle şi din comerţŭ 40 de cărţĭ şi harte. Cărţile de pildă, fiindcă cuprindŭ câte ceva din istoria naţionalităţilorŭ, şi au numirĭ geografice în limba acestora, şi hartele totŭ din motivulŭ din urmă.

Şi tóte acestea le face regimulŭ unguréscŭ cu şoviniştii în credinţa, că vorŭ maghiarisa naţionalităţile. Dér se înşélă amarŭ maghiarisatorii, căcĭ étă ce înşişĭ ei spunŭ despre încercările Nemţilorŭ austriacĭ sub absolutismŭ de a'i germanisa:

„Chiar sistemulŭ de instrucţiune alŭ timpului absolutistŭ, care voia sĕ stirpéscă din rădĕcină totŭ ce e unguréscŭ şi care bucurosŭ ar fi ştersŭ din memoria generaţiunei celei nouĕ amintirea trecutului, n'a esercitatŭ nicĭ unŭ efectŭ însemnatŭ asupra gradului simţĕmintelorŭ patriotice ale classelorŭ culte ale Ungariei.“

Tocmai aşa va fi şi cu noi Românii. Sistemulŭ de instrucţiune de adĭ de a ne maghiarisa şi de a şterge din memoria nóstră amintirea trecutului, nu va avé nicĭ o putere, ci va dispăre fără urmă, precum a dispărutŭ sistemulŭ de instrucţiune absolutisticŭ, rĕmânêndŭ Românulŭ ceea ce e: Românŭ verde cu limba, cu legea, cu portulŭ şi cu datinele lui romănescĭ.

Din afară. Intêmplarea cea mai de căpetenia în afară suntŭ *turburările din Serbia.* Findcă se apropiă alegerile, partida aşa numită a progresiştilorŭ a începutŭ a lucra în interesulŭ închegării ei, ca la alegerĭ sĕ păşéscă energicŭ şi cu speranţă de a isbuti. Capulŭ acestei partide Garaşanin, fostŭ ministru-preşedinte, a convocatŭ în Belgradŭ o adunare, la care s'au şi dusŭ vr'o 5000 de persóne. O cétă de studenţĭ cu poporŭ împreună au turburatŭ adunarea, s'au datŭ împuşcăturĭ, fiindŭ bătaiă cumplită. Suntŭ mulţĭ rănіţĭ. Unŭ studentŭ a fostŭ omorîtŭ şi la îmormêntare s'au ţinutŭ vorbirĭ rĕsvrătitóre în contra lui Garaşanin şi a partidei sale. Turburările ameninţau a lua întindere mare, aşa că miniştrii plenipotenţiarĭ străinĭ au intervenitŭ pe lângă guvernulŭ sêrbŭ sĕ restabiléscă ordinea, căcĭ altfelŭ părăsescŭ Belgradulŭ.

Turburările acestea se consideră ca o demonstraţiă în contra Austro-Ungariei, pentru-că Garaşanin era amiculŭ monarchiei nóstre. Foile din Viena şi din Pesta spunŭ, că demonstraţia a fostŭ pusă la cale de radicalii şi liberalii dela putere. „Novoje Vremja“, foiă rusésca, se folosesce şi de acéstă întêmplare spre a lovì în Austro-Ungariei, despre care dice că caută pretexte spre a 'şĭ puté oferi serviciile sale pentru restabilirea ordinei în peninsula balcanica, şi încheiă sfătuindŭ regenţa sĕ nu mai sufere întrunirĭ de ale „partisanilorŭ înarmaţĭ ai Austriei.“

E destulŭ sĕ citéscă omulŭ asemenea espectorarĭ, pentru ca sĕ se întăréscă în credinţa, că tóte suntŭ puse la cale de agenţii Rusiei. Telegramele din Belgradŭ spunŭ însĕ, că însuşĭ Garaşanin a îndemnatŭ pe progresiştĭ a folosi arme. Garaşanin cu alţĭ vr'o sută de progresiştĭ suntŭ arestaţĭ. Se dice că însuşĭ Garaşanin a împuşcatŭ pe studentŭ, şi decĭ, de se va adeveri, va fi datŭ judecăţii. De altmintrelea se comunică, că şi în Bagerdan şi în Semendria întrunirile progresiste au fostŭ turburate, ba în localitatea dintâiu oâţiva progresiştĭ au fostŭ aruncaţĭ în rîulŭ Morava. Peste totŭ situaţia în Serbia e fórte îngrijitóre.

Unŭ altŭ faptŭ, care intereséză multŭ lumea politică, e *logodna principesei Milena*, o fică a prinţului *cu marele principe Petru Nicolaevici alŭ Rusiei.* Unui toastŭ, alŭ Ţarului Muntenegrului ţinutŭ pentru Prinţulŭ Muntenegrului cu ocasiunea unui dejunŭ i-se atribue în Berlinŭ unŭ caracterŭ provocatorŭ, precum se póte vedé dintr'o telegramă de mai josŭ.

SCIRILE DILEI.

Monumentŭ militarŭ. Cetimŭ în „Românulŭ“ de Mercurea trecută: Ni-se scrie din Calafatŭ, că Mercurĭ se va inaugura cu mare pompă monumentulŭ militarŭ, ridicatŭ pe loculŭ bateriei Carolŭ, în amintirea primului angagiamentŭ cu Turcii în 1877. Fie-care regimentŭ din corpulŭ I de armată va fi represintatŭ la acéstă serbare prin câte unŭ oficerŭ şi o baterić de artileriă va veni din Craiova pentru a lua parte la paradă şi a consfinţi memoria acestui monumentŭ prin 21 focurĭ de tunurĭ. Vorŭ mai asista la acéstă inaugurare d-nii generalĭ Anghelescu şi Creţescu şi alţĭ oficerĭ superiorĭ.

***

Crucea roşiă. La propunerea direcţiunei reuniunei „Crucea roşiă“, că cu tóte silinţele ce şi-le-a datŭ n'a isbutitŭ sĕ asigure numĕrulŭ necesarŭ de ingrijitorĭ de bolnavĭ şi de transportatorĭ de rănіţĭ pentru casulŭ de mobilisare, ministrulŭ de honvedĭ a permisŭ, printr'o ordinaţiune, ca cei obligaţĭ la glóte sĕ fiă învitaţĭ a se anunţa spre a fi instruaţĭ pentru acestŭ serviciu.

***

Sistemulŭ tarifului după zone pe căile ferate ungare ale statului pentru transportulŭ de persóne şi bagage, intră în vigóre la 1 Augustŭ 1889. Distanţa cea mai mare a întregeĭ reţelĭ de căi ferate e împărţită în 14 zone. Preţulŭ unei zone la trenulŭ de persóne e 50 cr. cl. I, 40 cr. cl. II, 25 cr. cl. III. de persónă. „Bud. Tgblatt“ raporteză, că după noulŭ tarifŭ călĕtoria dela Pesta până la Sibiiu de pildă, costă 7 fl. cl. I, 5 fl. 60 cr. cl. II, 4 fl. cl. III. de persónă. Nimenea nu se va mai puté plânge decĭ, că nu e eftină călĕtoria pe căile ferate ungare ale statului. Acéstă mĕsură se va lua precum se spune şi faţă cu căile ferate ale societăţilorŭ, în ale cărorŭ contracte cu statulŭ se cuprinde clausula, că modificările ce se aducŭ în tarifulŭ căilorŭ ferate ale statului trebuescŭ primite şi pe liniile societăţilorŭ.

***

Miseria in Ungaria de susŭ. In ţinutulŭ Uzsok-ului e o lipsă cumplită. Viceşpanulŭ li-a oferitŭ sĕrmanilorŭ ómenĭ ajutorŭ momentanŭ dispunêndŭ sĕ se contruiască drumurĭ şi împărţindu-le 600 fl. S'a cerutŭ ministerului de interne sĕ dea sĕmênţă de sĕmĕnatŭ pe câmpŭ.

***

Nenorocire. Din Vidra de josŭ ni-se scrie, că locuitorulŭ de acolo Natoţia Nicolae în diua de 30 Aprilie voi sĕ trécă cu carulŭ cu boii peste rîulŭ Arieşu. Inaintea boilorŭ se afla înhamatŭ şi unŭ calŭ, pe care proprietarulŭ se afla călare, ér în carŭ erau trei copii ai sĕi. Până cândŭ omulŭ ajunse cu carulŭ la mijloculŭ rîului, valurile apei crescură aşa de tare, încâtŭ rĕsturnară carulu cu copii cu totŭ. Bietulŭ omŭ abia isbuti a-şĭ mântui viéţa eşindŭ la uscatŭ împreună cu doi copii mai măricorĭ ai sĕi; alŭ treilea copilŭ însĕ fu găsitŭ mortŭ la o depărtare de unŭ chilometru. Nefericitulŭ tată pentru ne'ncunjurarea primejdiei este trasŭ la rĕspundere din partea judecătoriei r. din Câmpenĭ.

***

Vremurĭ grele. Totŭ din Vidra de josŭ ni-se scrie, că în diua de 17 Maiu n. c. o ploiă grozavă împreunată cu grindină a pricinuitŭ în acele părţĭ stricăciunĭ fórte marĭ. Apa Arieşului şi tóte păraele eşindŭ din alviă, au stricatŭ straturile şi au mânatŭ sĕmĕnăturile împreună cu tóte celelalte plantaţiunĭ aflătóre pe teritorulŭ comunelorŭ Vidra de josŭ, Ponorelŭ şi Sohodolŭ; ba locuitorilorŭ din apropierea apei li-au mânatŭ chiar şi casele, cămările, coteţele cu porcii, morile etc. Pe suprafaţa apei se vedeau plutindŭ haine, slănină, budii (sténdurĭ) de brânză şi altele. Dintre vitele, ce se aflau la câmpŭ, multe s'au înecatŭ în apă, ér riturile au fostŭ atâtŭ de nomolite, încâtŭ pentru multŭ timpŭ nu e nĕdejde că se vorŭ mai puté folosì.

***

Nou oficiu poştalŭ se deschide dela 1 Iunie n. în Sângeru-de-Câmpiă, care îşĭ are legătura sa cu trenurile Nr. 4911 şi 4912 ale liniei locale Murĕşŭ-Ludoşŭ-Bistriţa. Cerculŭ de înmânare alŭ acestui oficiu poştalŭ îlŭ formézâ comunele de pe Câmpiă: Budiiulŭ, Chimitelniculŭ, Săcalulŭ şi Sângerulŭ. Acestŭ oficiu poştalŭ primesce şi predă totŭ felulŭ de scrisorĭ şi pachete poştale.

***

Ungaria la exposiţia din Parisŭ. Diarele unguresci nu prea au voiă sĕ vorbéscă despre modulŭ cum suntŭ representate produsele industriei unguresci la Exposiţia din Parisŭ. Se vede tréba, că nicĭ paprica dela „csarda“ unguréscă dela Exposiţiune, nicĭ „încântătorulŭ“ costumŭ naţionalŭ de pe pustele Ungariei nu pré atragŭ admiraţiunea marelui publicŭ privitorŭ dela Esposiţiune. Numai acestei împrejurărĭ putemŭ sĕ atribuinŭ atitudinea tăcută a foilorŭ ungurescĭ. O mică notiţă, ce o aflămŭ într'unŭ numĕrŭ mai nou alŭ lui „Erdelyi Hirado“ esprimă chiar o nemulţămire faţă cu acéstă Exposiţiune, criticândŭ pe de o parte, că încă nu se află tipăritŭ unŭ catalogŭ despre obiectele expuse, măcarŭ că se scie, că arangiamentulŭ încă nicĭ nu e completŭ, ér pe de altă parte se plânge, că tablourile unguresci, mai vêrtosŭ însĕ statuele, suntŭ expuse într'unŭ locŭ atâtŭ de rĕu, încâtŭ e imposibilŭ a-le vedé pe tóte. Dintre tablourĭ se amintescŭ ca cele mai remarcabile douĕ tablourĭ, ce represintă pe Christosŭ, lucrate de Munkacsy, care trăesce în Parisŭ.

***

Confiscare. Unŭ numĕrŭ de 48 rîmătorĭ, ce se dice că arŭ fi fostŭ aduşĭ ca contrabandă din România, au fostŭ confiscaţĭ şi duşĭ la vêndare prin licitaţiă în Mercurea.

***

Postŭ de magistru poştalŭ e de ocupatŭ, pe lângă cauţiune de 100 fl. şi contractŭ, în Imecĭfalău, comit. Treiscaune, cu léfă anuală de 180 fl., pauşalŭ de scrisŭ 40 fl. şi pauşalŭ de distribuire 12 fl. Petiţiile se adreséză la direcţiunea poştală din Sibiiu.

***

Douĕ surorĭ de-odată măritate. D-şórele

---

técă, şi când se va arunca calulŭ asupra leului, feciorulŭ sĕ'lŭ lovéscă pe leulŭ de trei orĭ cu dunga paloşului, că atuncĭ va grăi cu ei.

Feciorulŭ făcu cum îlŭ învĕţă calulŭ şi deodată grăi leulŭ:

— Nu da tare, dragulŭ tatei, că vĕdŭ că eştĭ mai voinicŭ ca mine.

Tată-sĕu se'ntórse acasă, ér feciorulŭ plecă mai departe, până ce a ajunsŭ într'o luncă întinsă şi frumósă. Acolo i-a disŭ Cată-colea calŭ frumosŭ:

— Vedĭ tu, dragŭ Domnulŭ meu, colo în mijloculŭ luncii ceva luminândŭ? Suntŭ trei perĭ de aurŭ dela o fată din capŭ, Ilena Cosîndena, şi o flóre din cosiţa ei. De vei lua flórea, vei avé întâiu voiă bună, şi pe urmă întristare şi supĕrare; ér de vei lua cei trei perĭ, vei avé întâiu supĕrare şi întristare, şi în urmă voiă bună.

Şi a luatŭ feciorulŭ cei trei perĭ de aurŭ, i-a învĕlitŭ într'o naframă şi i-a băgatŭ în buzunarŭ. Apoi s'a totŭ dusŭ până în ţéra Impĕratului albŭ. Atuncĭ i-a disŭ calulŭ:

— Dragŭ Domnulŭ meu, du-te şi te bagă servitorŭ la Impĕratulŭ albŭ, la orĭ-ce te va băga, şi de orĭ-ce vei da tu în lume, sĕ vii la mine, că eu până atuncĭ mĕ voiu trânti de pămêntŭ şi mĕ voiu face unŭ capŭ de calŭ uscatŭ ca nimenea sĕ nu mĕ ridice dela pămêntŭ.

S'a dusŭ apoi Petru-Fĕt-frumosŭ la Impĕratulŭ albŭ, care l'a şi băgatŭ servitorŭ cum l'a vĕdutŭ.

Intr'o séră Impĕratulŭ albŭ îşĭ petrecŭ cu domnii cei marĭ, ca ministrii şi alţii, cântându-le şi musica. In urmă puse pe musicanţĭ sĕ-le cânte şi servitorilorŭ ca sĕ-şĭ petrécă şi ei! Petru Fĕt-frumosŭ jucă totŭ numai cu una din cele şése servitóre ce le avea Impĕratul albŭ, fiindcă şi elŭ şi ea erau îndrăgiţĭ unulŭ într'altulŭ. Din pricina asta, celelalte cincĭ fete servitóre îi pismuiau pe amêndoi şi nu sciau cum sĕ facă sĕ'şĭ rĕsbune pe Petru, fiindcă nu le îndrăgea pe ele.

Pe când jucau, îi cădu lui Petru din buzunarŭ năframa cu cele trei fire de pĕrŭ de aurŭ, şi iute o ridica una din cele cincĭ fete, care aveau pismă pe Petru, o duse la Impĕratulŭ şi'i spuse, că servitorulŭ Petru s'a lăudatŭ că'i va aduce pe dómna celorŭ trei fire de pĕrŭ de aurŭ, ca sĕ'i fiă lui soţiă.

Impĕratulŭ chemă iute pe Petru la elŭ şi'i dise:

— Petre, sĕ'mĭ aducĭ pe dómna celorŭ trei fire de pĕrŭ de aurŭ, precum te-ai lăudatŭ cătră servitórele mele, că de nu mi-o aducĭ, nu'ţĭ mai stă capulŭ la locŭ.

Petru se mâhnì fórte şi înţelese, că pismătăreţele de servitóre vreu sĕ'i repue capulŭ. Se duse repede la calŭ, îi dete capului celui uscatŭ una cu piciorulŭ şi calulŭ se ridică mai mândru şi mai frumosŭ de cum a fostŭ. Petru îi spuse necadulŭ, de care a datŭ, ér calulŭ îlŭ încuraja sĕ nu'i fie frică de mórte, câtŭ va fi elŭ, şi'i dise sĕ încalece pe elŭ.

Aşa făcu feciorulŭ şi merseră până la Marea-roşiă. Aci îi dise calulŭ:

— Dragŭ domnulŭ meu, eu mĕ voiu isbi de pămêntŭ şi pielea mea se va face o corabiă de aurŭ pe mare, ér trupulŭ meu se va face o boltă (prăvăliă) aurită cu totŭ ce trebue în ea, şi tu te vei face unŭ bĕtrânŭ strîmbŭ cu o barbă până în genunchĭ, şi decă vei trece dincolo de mare, de va veni cineva în boltă sĕ cumpere ceva, sĕ nu'i dai nimicŭ părechiă, ci orĭ-ce va cumpĕra sĕ-i dai unŭ lucru mai mare şi altulŭ mai micŭ.

Şi trecură marea dincolo şi veniră servitórele Ilenei Cosîndenei cu ciubărulŭ [hărdăulŭ] după apă la mare şi vĕdêndŭ cea minune de boltă tótă de aurŭ, zăboviră fórte multŭ uitându-se la ea, şi când s'au dusŭ acasă, le-a certatŭ stăpâna lorŭ că au şedutŭ aşa de multŭ ca în 9 anĭ nicĭ-odată.

Servitórele îi povestiră stăpânei lorŭ despre bolta de aurŭ ce au vĕdut'o pe marginea mării, ér ea le trimise îndĕrĕtŭ ca sĕ-i cumpere 9 părechĭ de papucĭ şi 9 părechĭ de cercei.

Boltaşulŭ nu le-a datŭ lucrurile păreche, ci totŭ unulŭ mai mare şi altulŭ mai micŭ. Stăpâna le-a certatŭ şi se hotărî sĕ mérgă ea până la boltă, ca sĕ ia la dare de sémă pe boltaşŭ, că de ce nu i-a datŭ lucrurile păreche.

Servitórele aşedară covóre de-acasă până la prăvăliă şi stăpâna lorŭ porni într'acolo. Când o vĕdŭ boltaşulŭ venindŭ, aşedă în boltă unŭ războiŭ, care ţesea singurŭ pânză de aurŭ, şi o cloşcă cu pui de aurŭ. Când ajunse înaintea prăvăliei şi începŭ a certa pe bĕtrânulŭ boltaşŭ, acesta i-a disŭ:

— Dómnă, draga mea, alege ce'ţĭ place, că eu sunt bĕtrânŭ de nu mai vĕdŭ sĕ vêndŭ.

Şi ea, de dragulŭ rĕsboiului şi alŭ closcii cu pui, întră în boltă şi deodată se închise uşa pe care intrase şi se deschise cealaltă dincătrau venise corabia cu bolta. Ilena Cosîndena pricepŭ îndată cursa şi dise:

— Petre Fĕtŭ-frumosŭ, de tatălŭ

surorĭ *Maria* și *Ana Vasvary*, ficele preotului românŭ din Bărsăulŭ de susŭ (Silvania), îșĭ vorŭ serba de-odată cununia lorŭ în ḑiua de 3 Iunie n. c. cu doi teologĭ absoluțĭ, anume cea dintâi cu d-lŭ *Alexandru Florianŭ*, ér cea de a doua cu d-lŭ *Teodorŭ Bohățelŭ*.

***

Nou valsŭ de I. Ioanovicĭ. „*Iubită vieța României*“ e unŭ nou valsŭ pentru pianŭ, două mânĭ. Prețulŭ 1 fl. Se înțelege, că acéstă nouă composițiune deșteptă dinainte interesulŭ publicului musicalŭ. Și acestŭ interesŭ este într'atâta justificatŭ, întru câtŭ tocmai acestŭ valsŭ alŭ celui mai indestratŭ învĕțăcelŭ alŭ lui Strauss nu e întru nimicŭ inferiorŭ valsului „Valurile Dunării“, din contră noulŭ valsŭ „Iubita vieța României,“ după judecata bărbațilorŭ speciali, întrece pe cele de mai nainte chiar în tóte 5 părțile sale prin simțire, prin cursulŭ sĕu melodicŭ bogatŭ și prin efectulŭ însuflețitorŭ. Depositulŭ se află în librăria lui *Palatsek* din Timișora. Se trimite pe lângă rambursă.

Valahii în Turcia.

„Revue de l'Orient“ a primitŭ din Ianina o corespondență sub titlu de mai susŭ, despre Românii din Turcia, de cuprinsulŭ următorŭ:

In Epirŭ, în Albania și în Macedonia esistă o poporațiune, care n'are nimicŭ comunŭ cu celelalte popóre, care locuescŭ în Turcia, în ceea ce privesce moravurile, caracterulŭ, aptitudinile, obiceiurile, îmbrăcămintea, meseriile, ș. a.; cu alte cuvinte, ea are tóte caracterele particulare ale unei națiunĭ distincte.

Călĕtorĭ europenĭ au scrisŭ despre acéstă poporațiune, interesantă din tóte punctele de vedere; dér fiindcă puținĭ dintre ei au pĕtrunsŭ pă ă'n regiunile ce le locuesce ea, și fiindcă aceștia încă nu sciau idiomulŭ localŭ, n'au putută veni în atingere directă cu locuitorii ei; nu li-au studiatŭ aptitudinile, isvórele lorŭ, raporturile lorŭ cu celelalte popóre, aspirațiunile lorŭ, datinele și obiceiurile lorŭ; nu li-au pututŭ culege tradițiunile lorŭ, legendele lorŭ, cântecele lorŭ și nimicŭ în fine din ceea ce e neapĕratŭ pentru ca sĕ'șĭ pótă face omulŭ o ideiă justă.

Pentru a umple în parte acéstă lacună, ne vomŭ sili a face unŭ tablou alŭ vieții economice și sociale a poporului valahŭ din Epirŭ mai întâiu, și în fine alŭ poporului valahŭ din Macedonia și Albania.

In Epirŭ regiunea locuită de Valahĭ este cósta rĕsăritenă și apusenă a Pindului, unde ei formézá o populațiune compactă. Mai tóte satele și orășelele valahe suntŭ așeḑate pe înălțimĭ. Posițiunea lorŭ e din cele mai pitorescĭ. Sĕ'șĭ închipuiască cineva munțĭ înalțĭ, acoperițĭ cu pădurĭ întinse, formate din pinĭ (molitfĭ) secularĭ, de fagĭ, de bradĭ și de crângurĭ stufóse, și în mijloculŭ acestorŭ pădurĭ, pe cóste înveselitóre, marĭ sate cu case, zidite din pétră și înrĕnduindu-se ca nisce caturĭ pe clinele colinelorŭ.

Valahii suntŭ binefăcuțĭ, membrele lorŭ suntŭ vigurosŭ desemnate, fisonomia lorŭ este inteligentă, ochiulŭ lorŭ e viu, atitudinea lorŭ arată cutezare. In privința moralului, după părerea tuturorŭ călĕtorilorŭ, ei suntŭ curațĭ la inimă (probĭ), oneștĭ, economĭ, ospitalĭ, simpl (adecă modeștĭ), generoșĭ, sincerĭ și cu inima deschisă. Femeile lorŭ suntŭ în generalŭ robuste și deprinse cu tóte ostenelele și privațiunile. Ochiulŭ lorŭ e plinŭ de focŭ, mersulŭ lorŭ e mândru și sigurŭ. Adese-orĭ întâlnescĭ printre ele frumsețĭ rare, dér ele se distingŭ mai alesŭ prin activitatea lorŭ, prin probitatea lorŭ rară, prin iubirea lorŭ pentru familiă și prin curagiulŭ lorŭ.

Ocupațiunile principale ale ómenilorŭ suntŭ crescerea vitelorŭ, *Kiradjelik*, transportulŭ diferitelorŭ mărfurĭ pe cai, comerciulŭ și aurăria (meseria d'a lucra obiecte din aurŭ și argintŭ.) Femeile lucrézá lâna orĭ facŭ vestminte și învĕlișurĭ (scórțe, păturĭ.)

Inainte d'a se fi cedatŭ Greciei Tesalia, Valahiii posedeau turme fórte marĭ, ce le întrețineau véra pe munții Epirului și Macedoniei și érna le mânau în Tesalia, unde suntŭ pășiunĭ. Dér de când s'a anexatŭ acéstă provinciă la regatulŭ grecŭ, Valahii fiindŭ silițĭ a petrece érna aci, ușorŭ înțelege omulŭ greutățile, ce le'ntémpină ei pentru a trece de două orĭ pe anŭ în două state diferite, și ruina ce urmézá de aci. Căcĭ afară de cheltuelile cele fórte marĭ, ce se facŭ cu o astfelŭ de schimbare a locului, precum drepturile de vamă și de pașapórte, ei mai plătescŭ acum unŭ impositŭ îndoitŭ de mare pentru oile și caii lorŭ.

Ernele din urmă au fostŭ aspre și nenorocite pentru Valahĭ, și scumpetea unită cu crisa ce domnesce dela anecsarea Tesaliei la Grecia, au pricinuitŭ ruina unei marĭ părțĭ din acéstă nefericită poporațiune.

Cu tóte aceste loviturĭ succesive, Valahii posedŭ încă unŭ mare numĕrŭ de oi. Ei suntŭ carĭ aprovisionézá mai tóte orașele Epirului și Macedoniei cu brânză și cu untŭ.

Valahii facŭ mai multe felurĭ de brânză, dintre carĭ cea mai bună atinge prețulŭ de 10 piastri turcescĭ ocaua (cam 1 fl 80 cr), și celelalte de 2—4 piastri.

Lâna se vinde cu 6—12 piastri ocaua. Femeile valahe o lucrézá ele însele și totŭ ele facŭ din ea vestminte, precum și vestmintele întregei familii, învĕlișurĭ frumóse (ca straiele, păturile orĭ velințele) care suntŭ fórte căutate, și mai multe felurĭ de stofe gróse de rĕndŭ, ce se vĕndŭ în Albania și în orașele Epirului.

Astfelŭ Valahii au în mânile lorŭ o ramură importantă a industriei textile și mai întregŭ monopolulŭ brânzăturilorŭ, untului și laptelui. Omulŭ nu va fi puținŭ surprinsŭ de a auḑi că, fără a cultiva pămentulŭ, au în mânile lorŭ grâulŭ Epirului și alŭ unei părțĭ a Macedoniei, și că ei trăescŭ în condițiunĭ superióre celorlalte popóre ale Turciei.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS“.

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pesta)

Petersburgŭ, 1 Iunie. Țarulŭ a ținutŭ la dejunulŭ datŭ în Peterhof următorulŭ toastŭ: Bĕu în sănĕtatea prințului Muntenegrului, uniculŭ amicŭ sincerŭ și credinciosŭ alŭ Rusiei.

Berlinŭ, 1 Iunie. Toastulŭ Țarului e viu comentatŭ în cercurile politice și i-se atribue unŭ caracterŭ provocatorŭ.

Belgradŭ, 1 Iunie. Garașanin a fostŭ dusŭ în închisórea prefecturei orașului. Elŭ protestă în contra arestării sale.

Bucurescĭ, 1 Iunie. Scirea adusă de ḑiare, că ministru-președinte Catargiu a cerutŭ regelui disolvarea camerelorŭ, déră că regele a refusatŭ, se adeveresce din parte competentă.

EDUCAȚIUNE.

Cum trebue sĕ fie crescerea,

ce părinții o dau copiilorŭ, pentru ca școla sĕ-și ajungă mai cu înlesnire înaltulŭ ei scopŭ.

Motto: Copiĭ bunĭ suntŭ bucuria părinților̆, temelia școlei și fala și nădejdea îndreptățită a némului lorŭ.

(Urmare din numĕrulŭ 103 alŭ „Gaz Trans.“)

Urmărițĭ viéța băețilorŭ în timpulŭ petrecerei lorŭ în școlă.

Spuneți-le, că *sfântă* are sĕ le fie școla, ca și biserica; că nu le este ertatŭ sĕ pângărescă sfințenia ei prin nicĭ unŭ cuvéntŭ de rușine séu de batjocură; că în școlă este pĕcatŭ sĕ stea cu pălăria séu cu căciula pe capŭ; că e pĕcatŭ sĕ taie masa și băncile cu bricégulŭ séu sĕ spargă ferestrile școlei.

Invĕțați-i, că precum nu le este ertatŭ a o face acésta acasă la părințĭ, astfelŭ nu le este ertatŭ sĕ o facă nicĭ în școlă.

Esplicați-le și pricina, pentru ce nu.

Spuneți-le, că făcĕndŭ astfelŭ de necuviințe, ei calcă porunca a 7-a a lui Dumneḑeu, răpindŭ dela comună banii, carĭ trebuescŭ dațĭ, ca sĕ se pună la locŭ paguba, ce o facŭ ei adeseorĭ cu jocurile lorŭ sglobive sĕlbatice.

Spuneți-le, ce bine se putea face cu banii aceia, décă s'arŭ fi întrebuințatŭ spre alte scopurĭ folositóre, de pildă se putea ajuta o familiă scăpătată, care trăesce amărîtă și desnădăjduită din pricina sĕrăciei, séu unŭ copilŭ de școlă, care n'are cărțĭ și haine. Câtŭ bine nu s'ar fi pututŭ face în chipulŭ acesta?

Despre tóte acestea, dragii mei părințĭ, învĕțați-i pe scumpii voștri copii. Pe de-o parte le facețĭ bine lorŭ, éră pe de altă parte ușurațĭ sarcina învĕțătorilorŭ, oblindu-le drumulŭ, pe care au sĕ purcédă spre ținta deșteptărei și luminărei fiilorŭ voștri.

Inainte de tóte însĕ nu încetațĭ a-i deprinde pe băeții voștri sĕ se aibă cu toțĭ colegii lorŭ bine, trăindŭ cu ei în pace și în dragoste.

Spuneți-le, că de géba se închină lui Dumneḑeu, décă se învrăjbescŭ cu aceia, cu carĭ suntŭ chemațĭ a fi împreună.

Arătați-le, câtŭ de urgisițĭ de Dumneḑeu și de ómenĭ suntŭ astfelŭ de băețĭ destrăbălațĭ, din carĭ nu o sĕ iasă nicĭ-odată ómenĭ fericițĭ.

Invĕțați-i mai departe sĕ fiă liniștițĭ și în tăcere sĕ aștepte venirea învĕțătorului, căutândŭ a-i face bucuriă prin buna lorŭ purtare, éră nu amărîndu-i césurile din școlă prin o viéță sĕlbatică, cu gâlcevirĭ, și disordinĭ și bătăi.

Arătați-le pilde despre școlarĭ, carĭ se purtară câtŭ se póte de bine cu toțĭ conșcolarii lorŭ, făcĕndu-se prin conduita lorŭ plăcuțĭ tuturorŭ.

Sute de exemple avemŭ despre băețĭ, carĭ șĭ-au făcutŭ unŭ nume bunŭ înaintea învĕțătorilorŭ și colegilorŭ lorŭ prin buna lorŭ purtare și din carĭ mai apoi a eșitŭ

---

tĕu am scăpatŭ când a fostŭ tînĕrŭ ca tine, căcĭ multŭ a doritŭ numai ca sĕ mĕ vadă, dér étă tu m'ai înșelatŭ sĕ mĕ ducĭ soțiă Impĕratului albŭ.

— Nu te teme, dise Petru, că nu te voiu da Impĕratului albŭ, ci te voiu ține pe séma mea.

Și décă au trecutŭ îndĕrătŭ de laturea de dincolo a mării, s'a făcutŭ calulŭ cum a fostŭ și a ḑisŭ:

— Suiți-vĕ dragii mei călare pe mine, că de 44 de anĭ totŭ asta am dorit'o.

Și s'au dusŭ până la Impĕratulŭ albŭ, care cum a vĕdut'o pe Iléna Cosîndena, nu s'a mai pututŭ stăpâni, ci i-a ḑisŭ sĕ mergă sĕ se cunune amĕndoi.

— Pré bucurosŭ viu, Impĕrate, dise ea, numai sĕ-mĭ aducĭ averea mea totă la tine în curte, că am 300 de epe, și anume o sută cu pĕrulŭ de aramă, o sută cu pĕrulŭ de argintŭ și o sută cu pĕrulŭ de aurŭ, apoi unŭ armăsarŭ de aurŭ, care le pórtă lorŭ grije.

Impĕratulŭ albŭ îi dise lui Petru Fĕtŭ-frumosŭ sĕ facă și acestŭ lucru pentru elŭ, și Petru la sfatulŭ calului se învoi, dér sĕ'i dea Impĕratulŭ 99 de ómenĭ cu hărșae și lopețĭ, 99 pei de bivolŭ, 99 clăi de cânepă și 99 tencurĭ de rĕșină.

Și i-a datŭ Impĕratulŭ albŭ tóte acestea lui Petru, care încăleca și se duse până la Marea roșiă. Acolo făcură ómenii o gaură în pămĕntŭ și băgară în ea pe Cată-colea calŭ frumosŭ, puseră pe elŭ peile de bivolŭ și clăile de cânepă și tencurile de rĕșină și le-au îngropatŭ ómenii în pămênt și pe Petru Fĕt-frumosŭ, ca sĕ nu-lŭ vadă armăsarulŭ și sĕ-lŭ omóre când va venì, l'au ascunsŭ. Apoi a rînchezatŭ odată Cată-colea de s'a cutremuratŭ pămĕntulŭ și a auḑitŭ armăsarulŭ dintre epe, tocmai de dincolo de mare, și a ḑisŭ:

— Cine póte sĕ fiă acela pe fața pămĕntului, care sĕ mĕ pótă pe mine aștepta, când mĕ voiu duce eu la elŭ?

Er Cată-colea calŭ frumosŭ îi rĕspunse:

— Eu sunt fratele tĕu, care am născutŭ dela o mamă.

Atuncĭ plecă armăsarulŭ prin apă, și de mâniă mare ce i-a fostŭ se aprindea și apa pe unde venea elŭ. Și décă a trecutŭ dincóce dise:

— Unde eștĭ, că și pămĕntulŭ îlŭ ardŭ sub tine de 9 stĕnjinĭ?

— Aicia sunt frate! rĕspunse Cată-colea.

Și au începutŭ sĕ se bată amĕndoi și rupea armăsarulŭ din peile de bivolŭ, din cânepă și din rĕșină, gândindŭ că rupe din frate-sĕu, și atâta a ruptŭ până s'a ostenitŭ și a cădutŭ josŭ. Dér nicĭ pe Cată-colea calŭ frumosŭ nu mai rĕmăsese decâtŭ o pele de bivolŭ.

Atuncĭ eși Petru Fĕtŭ-frumosŭ din ascundișulŭ sĕu și cu o săritură fù lângă armăsarŭ, căruia îi puse frêulŭ în capŭ. Incăleca apoi pe Cată-colea calŭ frumosŭ, care îi ḑise:

— Dragŭ Domnulŭ meu, dă de două orĭ în mine și de patru orĭ în armăsarŭ, și te uită îndĕrĕtŭ de veḑĭ zărescĭ ceva?

— Vĕdŭ unŭ norŭ greu și fulgere și trăsnete, ḑise Petru.

— Dă de patru orĭ în mine și de optŭ orĭ în armăsarŭ, că altfelŭ ne ajungŭ stavele și ne prăpădescŭ, ḑise Cată-colea calŭ frumosŭ.

Așa făcu feciorulŭ și ajunse la Impĕratulŭ albŭ și intră cu iepele în curte.

Impĕratulŭ îi dise atuncĭ Ilenei Cosîndene, că fiindu-i voia împlinită, sĕ mergă sĕ se cunune cu elŭ.

— Atuncĭ mĕ voiu cununa cu tine, când îmĭ vei mulge iepele mele tóte și te vei scălda în laptele lorŭ, dise Iléna Cosîndena.

Impĕratulŭ albŭ chemă pe Petru și îi dise sĕ facă și acestŭ lucru, c'apoi e scăpatŭ. Petru se sfătui cu calulŭ, care-i dise:

— Sĕ le mulgĭ, dragŭ Domnulŭ meu, că eu voiu sufla cu narea cea dreptă și voiu desface pămĕntulŭ și se va face o tină până 'n genunchĭ, ér cu narea cea stângă voiu sufla și voiu îngheța iepele.

Și făcu Cată-colea calŭ frumosŭ cum a disŭ și s'a adusŭ o bute de 50 de ferii în mijloculŭ curții și a umplut'o Petru Fĕtŭ-frumosŭ cu lapte.

— Vino împĕrate și te scaldă, dise Petru cătră stăpânu-sĕu.

— Ba sĕ te scaldĭ tu mai ântâiu, Petre Fĕtŭ-frumosŭ, ca sĕ nu'mĭ fi făcutŭ tu ceva, că de vei muri, de tine nu e pagubă ca de mine.

Și a disŭ Cată-colea calŭ frumosŭ:

— Scaldă-te, dragŭ Domnulŭ meu, că'țĭ voiu sufla eu ție de nicĭ rece, nicĭ caldŭ nu va fi laptele.

Și s'a scăldatŭ Petru Fĕtŭ-frumosŭ, ér împĕratulŭ a disŭ:

— Lasă Petre Fĕtŭ-frumosŭ calulŭ sĕ-mĭ sufle și mie când mĕ voiu băga în bute.

Și l'au luatŭ pe împĕratulŭ ómenii lui de subțiorĭ, ca sĕ-lŭ bage sĕ se scalde în lapte, și calulŭ a suflatŭ, dér așa că

bărbaţĭ însemnaţĭ, folositorĭ lorŭ, părinţilorŭ şi nemului lorŭ. Deră vreu sĕ vĕ vorbescŭ cu pilde scóse din istoriă, carĭ au pôte mai multă putere de a vĕ convinge.

Aticŭ, Torquatŭ, Mariu şi Cicero, patru vestiţĭ bărbaţĭ din istoria Romanilorŭ, erau ca băeţĭ cei mai bunĭ şcolarĭ.

Ei se străduiau din rĕsputerĭ sĕ înveţe, care de care mai bine. Deră, ce era mai frumosŭ de ei, *câteşi patru trăiau, nu numai între sine, ci şi cu ceilalţĭ colegĭ din şcólă în pace şi în dragoste.*

Eră despre sfântulŭ Vasile celŭ Mare şi despre Grigorie de Nazianz ca şcolarĭ se istorisesce, că ei de asemenea erau modele de şcolarĭ. *Nicĭ unŭ cuvêntŭ de ruşine seu de batjocură nu eşia din gura lorŭ. De era vre-unŭ şcolarŭ mai greu de pricepere, ei le veniau în ajutorŭ cu sciinţa lorŭ. De era vre-unulŭ mai înderetnicŭ, ei îlŭ povăţuiau cu cuvêntulŭ lorŭ înţeleptŭ. Astfelŭ ei erau iubiţĭ si lăudaţĭ de toţĭ, de învĕţătorĭ şi de colegii lorŭ.*

Şi decă eu ca dascălŭ m'aşŭ gândi la trecutulŭ vieţii mele dăscălescĭ, v'aşĭ pute spune în adevĕrŭ, că *atuncĭ am fostŭ în şcólă mai veselŭ,* mai rîvnitorŭ de a'mĭ împlini chemarea mea dăscălescă, când s'a întemplatŭ sĕ am şcolarĭ cu zelŭ la învĕţătură şi *cu bună înţelegere întreolaltă,* băeţĭ, carĭ nu se sfădeau, nu se gâlceveu între olaltă, ci trăiau cu toţii ca fraţii în pace şi iubire.

Sĕ mĕ credeţĭ, că astfelŭ de băeţĭ înalţă zelulŭ învĕţătorului, îĭ umple sufletulŭ de bucuriă şi'lŭ facŭ sĕ'ĭ fiă uşoră sarcina spinósă a apostolatuluĭ sĕŭ dăscălescŭ.

Şi decă aşŭ sta sĕ mĕ gândescŭ la viitorulŭ acelorŭ şcolarĭ, nu v'aşŭ pute spune érăşĭ alta, decâtŭ că din acei băeţĭ zeloşĭ şi obicînuiţĭ a trăi în dragoste frăţéscă cu colegii lorŭ s'au alesŭ mai apoi ómenii cei mai de ispravă, carĭ prin talentele şi prin virtuţile lorŭ au pusŭ temeiulŭ binelui şi fericirei lorŭ spre lauda lorŭ, a părinţilorŭ şi a şcólelorŭ, la care au învĕţatŭ în tinereţele lorŭ.

Unii dintre ei suntŭ astădĭ preoţĭ luminaţĭ, alţii medicĭ, alţii neguţătorĭ, alţii funcţionarĭ d'ai statului, alţii profesorĭ, alţii funcţionarĭ la oficiile telegrafice, seu la căile ferate, toţĭ ómenĭ cu nume bunŭ, toţĭ ómenĭ harnicĭ, binevĕḑuţĭ şi respectaţĭ în societate.

Astfelŭ de ómenĭ au eşitŭ din băeţĭ cu rîvnă la învĕţătură şi carĭ, câtŭ timpŭ se aflară pe băncile scólei, cultivară adevĕratele virtuţĭ ale iubirei şi înţelegerei colegiale.

Amărîtă însĕ e vieţa acelorŭ ómenĭ, carĭ ca scolarĭ au avutŭ o vieţă destrăbălată.

Vai însĕ de bietulŭ învĕţătorŭ, care are nenorocirea de a petrece în mijloculŭ ăstorfelŭ de şcolarĭ rĕŭ năraviţĭ, carĭ se certă şi se batŭ între olaltă şi carĭ nu sciu sĕ-şĭ petrécă timpulŭ din şcólă altfelŭ mai bine, decâtŭ zgîriândŭ şi murdărindŭ păreţii, cioplindŭ băncile şi spărgêndŭ ferestrile şcólei ca nisce micĭ Vandalĭ, — amărîtă cu desĕvîrşire este vieţa unui astfelŭ de învĕţătorŭ.

Numai cu cutremurŭ păşesce bietulŭ omŭ pe pragulŭ şcólei, de frică sĕ nu i-se întemple sĕ aibă érăşĭ prilegiu a se năcăji şi a *blăstema ciasulŭ, în care sortea l'a hotărîtŭ a se face învĕţătorŭ!*

Etă decĭ atâtea motive, dragii mei părinţĭ, carĭ arŭ trebui sĕ vĕ îndemne a deprinde pe băeţii voştri de timpuriu sĕ cultive atâtea virtuţĭ frumóse, carĭ îĭ potŭ face şcolarĭ harnicĭ şi mai târḑiu, când vorŭ fi marĭ, ómenĭ folositorĭ şie-şĭ şi societăţii omenescĭ.

Fie, ca sĕ Vĕ succédă a sădi în sufletulŭ lorŭ astfelŭ de virtuţĭ.

Atuncĭ ei vorŭ merge la scólă nu de frica pedepsei, ci îmboldiţĭ de dragostea învăpăiată, ce o au cătră şcólă, întocma ca în vechime şcolarulŭ *Diogene,* care fiindŭ greu de capŭ şi din pricina acésta adeseorĭ bătutŭ de învĕţătorulŭ sĕŭ, ḑicea cătră acesta: „Bate-mĕ câtŭ vei vrea, sĕ scii însĕ, că nu vei găsi bâţŭ aşa de tare, cu care sĕ mĕ poţĭ departa de tine şi de învĕţăturile tale", seu ca *Euclid,* care cu risiculŭ de a fi pedepsitŭ cu mórte*) mergea în fiece ḑi din Megara la Atena, ca sĕ asculte învĕţăturile înţeleptului *Socrate,* care cu făclia înţelepciunei lumina sufletulŭ scolarilorŭ sĕi şi îndrepta paşii lorŭ pe calea adevĕrului şi a virtuţii. (Va urma.)

*) Atenienii, avêndŭ rĕsboiu cu Megarenii, opriseră pe aceştia, sub pedépsă de mórte, de a călca pe pămêntulŭ patriei lorŭ.

ECONOMIĂ.

Nu despreţuiţĭ lucrurile micĭ*)

I.

Mulţĭ ómenĭ s'au nenorocitŭ pentru-că au nesocotitŭ lucrurile micĭ. Vieţa nóstră se alcătuesce dintr'unŭ şirŭ de micĭ întêmplărĭ. Fiecare din aceste este în sine ne'nsemnată, şi totuşĭ de multe orĭ atêrnă fericirea şi isbênda omului de modulŭ cum se pórtă faţă cu ele. Caracterulŭ omului se formézĕ cu lucrurile micĭ, cu problemele şi datoriile micĭ. Succesulŭ unui neguţătorŭ atêrnă dela atenţiunea ce o dă şi lucrurilorŭ micĭ. O căsniciă plăcută este resultatulŭ multorŭ lucrurĭ micĭ, cărora li-se dă îngrijirea cuvenită. O stăpânire bună érăşĭ numai aşa este cu putinţă: ea cere o rênduélă conscienţiósă, cere îngrijirea şi a celorŭ mai micĭ lucrurĭ. Comorile sciinţei şi ale esperienţei de asemenea numai din micĭ sfărimăturĭ de sciinţă şi esperienţă se potŭ aduna.

Câţĭ nu au păgubitŭ, au suferitŭ şi s'au nenorocitŭ în vieţa lorŭ pentrucă au nesocotitŭ lucrurile micĭ!

O vechiă şi frumósă legendă spune, că într'o ḑi de véră, pe arşiţa sórelui, Christosŭ călĕtoria cu învĕţăceii sĕi la unŭ locŭ mai depărtatŭ. Pe drumŭ elŭ zări o frântură de potcóvă şi ḑise cătră Petru sĕ o ridice, dér acesta era tocmai cufundatŭ pe gândurĭ, cugetândŭ la fapte şi la lucrurĭ marĭ. De aceea Petru se făcu că n'aude, şi merse mai departe. Christosŭ a ridicatŭ atuncĭ însuşĭ potcóva de josŭ şi în satulŭ celŭ mai de aprópe, vêndêndo'o unui faurŭ, au primitŭ pentru ea doi banĭ de aramă cu carĭ a cumpăratŭ cireşe. Ei călĕtoriră apoi mai departe. Totŭ mai tare ardea sórele, aşa că călĕtorii nu mai puteau de sete. Atuncĭ Christos, care mergea înainte, a lăsatŭ sĕ cadă pe pămêntŭ, ca din întêmplare, una din cireşe. Celŭ dintâiu, care se plécă ca sĕ-o ridice, fu Petru. Şi aşa Christosŭ lăsă sĕ cadă o cireşe după alta, ér Petru se plécă după fiecare şi rĕcoritórele póme îĭ priiră de minune. In cele din urmă Christosŭ ḑise rîḑêndŭ cătră Petru: „Decă te plecai la timpulŭ sĕŭ, ţi-ar fi venitŭ multŭ mai uşorŭ. Celŭ ce nu preţuesce lucrurile micĭ, alérgă mai târḑiu după şi mai micĭ."

*) După Smiles-Schramm.

Prin nesocotirea şi negligiarea lucrurilorŭ micĭ s'au nimicitŭ multe averĭ marĭ şi cele mai bune întreprinderĭ de multe-orĭ au fostŭ zădărnicite. Din nebăgarea de sémă a causelorŭ micĭ sĕ întêmplă cele mai marĭ rele şi nenorocirĭ.

Corabia, care ducea comorile neguţătorului acasă, s'a înecatŭ numai de aceea, pentru-că a plecatŭ din portŭ, avêndŭ o singură mică crepătură în fundŭ.

Pentru-că a lipsitŭ unŭ cuiu, calulŭ ajutantului şĭ-a perdutŭ potcóva; pentru-că a lipsitŭ potcóva, adjutantulŭ şĭ-a perdutŭ calulŭ; pentru-că a lipsitŭ calulŭ, adjutantulŭ însu-şĭ a fostŭ perdutŭ, căcĭ inimiculŭ l'a ajunsŭ şi l'a omorîtŭ, şi pentru-că împreună cu adjutantulŭ s'a perdutŭ şi scrisórea cu porunca, ce ducea s'o predé, se perdu în cele din urmă şi bătălia — şi tóte acestea numai şi numai pentru-că n'a avutŭ grijă sĕ bată unŭ cuiu micŭ în potcóvă!

„Merge şi aşa" — ḑicŭ toţĭ aceia, carĭ despreţuescŭ lucrurile micĭ. — „Merge şi aşa! Aceste cuvinte au stricatŭ multe caractere, au înghiţitŭ multe averĭ, au înecatŭ multe corăbii, au arsŭ multe case şi au nimicitŭ multe planurĭ pline de speranţă, carĭ decă se sevîrşeau, aduceau omenimei mare bine. Nu la ceea ce „va merge şi aşa", ci la ceea ce este mai bine în împrejurarea dată trebue sĕ ţintéscă omulŭ, căcĭ îndată ce elŭ se va ţine de „Merge şi aşa" nu mai e scăpare pentru elŭ, este fără putere, este bătutŭ şi datŭ pe mâna dusmanului sĕŭ.

Marele economistŭ francesŭ Leon Say ne înfăţişézĕ urmările despreţuirei lucrurilorŭ micĭ prin următórea pildă:

Pe o moşiă porcii şi galiţele (paserĭ) erau închise printr'unŭ gardŭ, a căruia uşă însĕ era mai totă deschisă, deórece lipsia o

---

carnea împĕratului a rĕmasŭ în fundulŭ buţii şi óseie pe desupră.

Şi s'a bucuratŭ Ilena Cosîndena vĕḑêndu-se scăpată de Impĕratulŭ albŭ şi a vênturatŭ cu năframa peste stavele ei, care îndată s'au prefăcutŭ în trei mere, unulŭ de aramă, altulŭ de argintŭ şi celalaltŭ de aurŭ şi a plecatŭ cu Petru Fĕtŭ-frumosŭ la tatălŭ lui.

In drumulŭ lorŭ vĕḑură sub o pădure unŭ feciorŭ dormindŭ pe spate, ér paloşulŭ lui îĭ juca pe desupra la unŭ stânjinŭ de susŭ. Şi a ḑisŭ Petru Fĕtŭ-frumosŭ:

— Mĕ ducŭ sĕ-lŭ omorŭ, că de s'a treḑi, totŭ mĕ omóră elŭ pe mine şi mi-te ia elŭ.

— Ba sĕ nu-lŭ omorĭ, ḑise Ilena Cosîndena, ci sĕ te pui şi tu pe spate lângă elŭ şi sĕ-ţĭ îndrepţĭ paloşulŭ tĕŭ în susŭ, ca sĕ vedĭ decă jócă atâta câtŭ alŭ lui.

Aşa a făcutŭ Petru Fĕtŭ-frumosŭ şi paloşulŭ lui a jucatŭ la unŭ stânjinŭ şi jumĕtate de susŭ.

— Acum poţĭ sĕ'lŭ scolĭ, îĭ ḑise Ilena Cosîndena, că eştĭ mai vitézŭ ca elŭ.

Şi l'a sculatŭ Petru şi l'a întrebatŭ, că cine este elŭ? Şi'ĭ spuse streinulŭ, că e Jalniculŭ pămêntului. Şi érăşĭ l'a întrebatŭ, că pe cine jelesce?

— Vedĭ tu cetatea aceea din pădure? ḑise Jalniculŭ pămêntului. Acolo este o bĕtrână şi are o fată, şi de 9 anĭ îmĭ totŭ batŭ capulŭ ca sĕ punŭ mâna pe ea sĕ'mĭ fiă mie soţiă, dér bĕtrâna dă cu spata şi esŭ ca din pămêntŭ cătane câtă frunḑă şi érbă.

— Bine frate, tu ţĭ-ai bătutŭ capulŭ 9 anĭ ḑi şi nópte, şi totŭ n'ai pututŭ sĕ pui mâna pe ea; dér én te uită cum am sĕ ţĭ-o aducŭ eu, numai sĕ îngrijescĭ tu de a mea până ce voiu veni.

Şi a încălecatŭ Petru Fĕtŭ-frumosŭ, şĭ-a luatŭ paloşulŭ în mână şi a plecatŭ cătră cetatea cea din pădure. Când l'a vĕḑutŭ bĕtrâna, că se apropie de cetate, dădu cu spata şi începură a eşi cătane ca frunḑa şi ca érba. Petru Fĕtŭ-frumosŭ începu a le tăia care cum eşiau, aşa că baba, vĕḑêndŭ că nu e de glumă, ḑise cătră Petru:

— Aruncă'ţĭ paloşulŭ pe ferestră şi taiă spata, că'ţĭ voiu scóte afară fata.

Şi cum a ḑisŭ baba, aşa a făcutŭ Petru, care apoi a luatŭ fata şi a dus'o la Jalniculŭ pămêntului.

— Etă frate, ţĭ-am adus'o, dér acum s'o împărţimŭ, ḑise Petru.

— N'o omorĭ, ḑise Jalniculŭ pămêntului, că pre multŭ am jelit'o.

Petru Fĕtŭ-frumosŭ însĕ a despicat'o în două blane şi a ḑisŭ cătră Catăcolea calŭ frumosŭ, ca sĕ o facă şi pe fata bĕtrânei ca pe Ilena Cosîndena. Şi calulŭ a înviat'o şi Petru s'a prinsŭ frate de cruce cu Jalniculŭ pămêntului, apoi s'au despărţitŭ unulŭ de altulŭ, şi Petru s'a dusŭ acasă la tată-sĕŭ.

— Hei tată, vĕḑut'am câte ai vĕḑutŭ tu, ḑise Petru cătră tată-sĕŭ, umblat'am câtŭ ai umblatŭ tu, petrecut'am câte ai petrecutŭ tu, cu trei mai multe.

— Spune-mi-le acele trei, dragulŭ tatei, ca sĕ le sciu şi eu.

Şi i-le spuse Petru şi ḑise tată-sĕŭ:

— De împĕratulŭ albŭ nicĭ n'am auḑitŭ din copilăria mea şi tu ai mâncatŭ la o masă cu elŭ; pe Ilena Cosîndeană, care ai adus'o aci cu tine, am doritŭ de când eram copilŭ de 9 anĭ s'o vĕdŭ şi n'am pututŭ, ér tu ai adus'o sĕ'ţĭ fiă soţiă; de Jalniculŭ pămêntului de asemenea n'am auḑitŭ, ér tu te-ai prinsŭ frate de cruce cu elŭ.

Şi s'a cununatŭ Petru Fĕtŭ-frumosŭ cu Ilena Cosîndena şi s'a făcutŭ o nuntă de s'a veselitŭ tótă împĕrăţia. Apoi s'a făcutŭ Petru împĕratŭ în loculŭ tatălui sĕŭ şi de n'a muritŭ şi astăḑĭ traesce.

Şi m'am suitŭ p'o şea
Şi v'o spuseiu aşa,
Şi m'am suitŭ p'unŭ cuiu
Şi nicĭ nu vĕ mai spuiu,
Că m'am suitŭ p'o custură ruginósă
Şi v'am spusŭ o poveste mincinósă.

S. M.

Poesii poporale.

Comanŭ Haiduculŭ.

Frunḑă verde rogojină,
Şede Comanŭ la fântână
De trei lunĭ şi-o sĕptĕmână
Cu puşculiţa pe mână,
Nu sciu gólă-i orĭ îi plină,
Că multă lume se miră.
Elŭ şedea şi-mĭ adurmea
Trei poterĭ îlŭ ocolea,
Dér Comanŭ când se scula
In genunchĭ se ridica
Şi din gură cuvênta:
„Nu sciu purecĭ m'au trezitŭ
Orĭ poterĭ m'au ocolitŭ!"
Apoi Comanŭ se sculă
Carabina îşĭ luă
Turna prafŭ cu chivĕra
Mĕrunţişulŭ cu palma
Şépte glónţe de-asupra.
Trase-unŭ focŭ şi trase două,
Trase Comanŭ până'n nouă,
Din trei sute şi cincîḑecĭ
Numai unu mi-a scăpatŭ
Mi-a scăpatŭ unŭ Turcŭ spurcatŭ
Elŭ înadinsŭ l'a lăsatŭ
Sĕ ducă veste în satŭ
Că-i Comanŭ voinicŭ bărbatŭ.

încuiătóre cum se cade. Cu câțîva crucerî s'ar fi pututŭ direge lucrulŭ în câteva minute, fiind-că însĕ acésta nu s'a întêmplatŭ, adese-orî se perdea câte una din galițe. Intr'o ḑi se perdù unŭ purcelŭ frumosŭ, și întréga familiă a proprietarului, împreună cu grădinarulŭ, bucătărésa și cu fata, care mulgea vacile, alergară după elŭ ca sĕ-lŭ caute. Grădinarului îi succese mai întâiu de a afla purcelulŭ; când sărì însĕ peste o grópă, ca sĕ-i taie fuga, își scrîntì piciorulŭ, așa că a trebuitŭ sĕ zacă douĕ sĕptĕmânî. Bucătărésa, când se întórse în casă, găsì arse rufele, ce le acățase lângă tocŭ ca sĕ se usce, ér fata dela vacî, care în grabă uitase sĕ lege vacile în grajdŭ, vĕḑu spre spaima ei, că una din vacî, care umbla slobodă prin grajdŭ, sdrobise cu córnele piciorulŭ unui mânzŭ, care din întêmplare era în acelașŭ grajdŭ. Rufele perdute prețuiau 60 fl., ér mânzulŭ aprópe îndoitŭ, așa că în câteva minute se făcŭ o pagubă mare numai pentru-că a lipsitŭ o mică încuiătóre, care putea sĕ se facă cu câțîva crucerî.

Viéța este plină de asemenea esemple. Décă s'a făcutŭ obiceiu de a nesocoti lucrurî micî, atuncî nu mai este departe nicî perirea. Numai mâna celui cu îngrijire face bogățiă și bărbatulŭ și nevasta, îndată, ce suntŭ cu îngrijire, își îndréptă privirile lorŭ asupra lucrurilorŭ micî, ca și asupra celorŭ marî.

Omulŭ trebue sĕ pună prețŭ și pe lucrurile cele mai micî. Sĕ luămŭ de pildă cea mai mică dintre monede — unŭ crucerŭ? Ce sĕ încépă omulŭ cu acestŭ banŭ, cu unŭ singurŭ crucerŭ. Ce póte sĕ-șî cumpere pentru elŭ? De ce-i e bunŭ? Capețî, ce-i dreptŭ, pentr'unŭ crucerŭ o cólă de hârtiă de scrisŭ, séu unŭ condeiu, séu o cutiă de chibriturî (aprinjóre), orî îlŭ dai unui cerșitorŭ. Și totușî câtă fericire nu atêrnă dela aceea, cum scie omulŭ întrebuința crucerulŭ!

Póte cineva sĕ lucreze încă-odată așa de multŭ și sĕ câștige îndoitŭ, dér décă crucerii, carî suntŭ rodulŭ muncii sale încordate, îi scapă printre degete, décă duce ḑilnicŭ câțîva în cârciumă, ér alții îi cheltuesce într'unŭ modŭ séu altulŭ, viéța lui plină de muncă nu se va deosebi de viéța vitei, care trage la jugŭ. Décă însĕ va plăti câțîva pe sĕptĕmână la vr'o cassă pentru ajutorare, décă va duce alții în cassa de păstrare (de depunerî), și décă va da ceea ce-i mai rĕmâne soției sale cu scopŭ ca sĕ-i întrebuințeze consciențiosŭ în economia casei, atuncî curêndŭ va cunósce ce prețŭ au crucerii sĕi și câtŭ de multŭ se plătesce ca omulŭ sĕ scie prețui cum se cade și lucrurile cele mai micî. Mijlócele lui se vorŭ îmulți, viéța lui casnică va deveni totŭ mai plăcută și privirea lui în viitorŭ îi va pricinui din ce în ce mai puțină grijă.

Totŭ ce-șî păstréză, își economisesce omulŭ, se compune din lucrurî micî. Multe grăunțe facŭ ferdela (banița), mulțî crucerî facŭ florinulŭ, din florinii păstrațî se facŭ cu timpulŭ galbinî, din banii de argintŭ se facŭ banî de aurŭ. Banii astfelŭ păstrațî însémnă viéță plăcută, bună-stare și neatêrnare. Dér crucerulŭ trebue sĕ fiă *agonisitŭ în modŭ cinstitŭ*, căcî, cum se ḑice cu dreptŭ, unŭ crucerŭ agonisitŭ cu cinste și omeniă e mai multŭ vrednicŭ decâtŭ unŭ florinŭ dăruitŭ, și o zeche agonisită prin muncă încălḑesce mai multŭ decâtŭ o bundă căpĕtată în cinste.

Părintele albinelorŭ,

istoriórá instructivă pentru poporŭ și tinerime, de *Michailŭ Connerth*. — Localisată de *Valeriu Florianŭ*.

Albinele lucrătóre; Trântorii; Matca.

(Urmare.)

Când are sĕ se pună unui stupŭ o altă matcă, atuncî matca bĕtrână din acelŭ stupŭ trebuesce mai ântâiu prinsă. La coșnițele cele de paie se póte îndeplini lucrulŭ acesta numai așa, că se alungă din coșnița cea cu matcă tóte albinele dimpreună cu ea într'o altă coșniță gólă. Lucrulŭ acesta cam astfeliu se petrece: coșnița cea gólă se așédă cu gura pe vêrfulŭ coșniței celei pline cu albine (vedî-bine, că gaura din vêrfulŭ acestei coșnițe trebue atuncî desfundată), dup'aceea urdinișurile trebuescŭ cu-o năframă legate ca nu cumva sĕ pótă eși pe acolo albinele. — Numai decâtŭ se bate acum coșnița cea plină cu albine jurŭ împrejurŭ cu nisce lemnuțe, până ce matca dimpreună cu albinele lucrătóre s'au strecuratŭ în coșnița cea gólă. Incă mai înainte de a se bate coșnița cu lemnuțe, este de lipsă sĕ se'ntroducă în acésta fumŭ. Décă matca s'a suitŭ în coșnița cea gólă, atuncî albinele suntŭ liniștite și se adună mototolŭ în vêrfulŭ acelei coșnițe. Când matca nu s'a suitŭ în coșnița cea gólă, atuncî o audî bombăindŭ în conița cea plină cu fagurî.

Ajungêndŭ matca în coșnița cea gólă, stuparulŭ acum póte sĕ ia coșnița sĕ-o ducă în órecare locŭ și sĕ-o isbéscă cu gura de pămêntŭ; astfelŭ albinele dimpreună cu matca dintr'însa vorŭ cădé pe pămêntŭ; îndată ce s'a făcutŭ acésta se caută acum cu de-amĕruntulŭ matca dintre acele albine și lucrulŭ nu este prea greu de îndeplinitŭ, deórece cele mai multe albine sbóră de josŭ îndĕrĕptŭ la coșnița cea vechiă, remânêndŭ josŭ pe pămêntŭ numai unŭ mototolŭ micŭ cu albine în mijloculŭ căruia se póte găsi matca.

Décă voiesce cineva sĕ ia matca dela unŭ stupŭ, care se află într'o coșniță de cele mai nouĕ, carî au forma unei lădițe, atuncî o póte acésta prea ușorŭ face. Imprejurulŭ matcei în totdeuna se află o mulțime de albine, carî o păzescŭ și însoțescŭ pretutindinea și pe acestŭ semnŭ se póte cunósce unde se află matca. Când se prinde matca cu mânile, trebuie omulŭ sĕ fiă cu băgare de sémă, ca nu cumva sĕ-i rupă vre'unŭ pici rŭ séu vre-o aripă.

Décă s'a luatŭ unui stupŭ matca, atuncî elŭ devine fórte neliniștitŭ; unele albine iesŭ pe urdinișurî afară din coșniță și sbóră căutândŭ împrejurulŭ celorlalte coșnițe după matca lorŭ! Se pare că deodată a peritŭ tótă ordinea ce ținea mai înainte în modŭ așa de frumușelŭ întregŭ stupulŭ! In coșniță e zăpăcélă mare și unele albine începŭ a se boci, dândŭ dela sine prelungitele și plângĕtórele tonurî, carî sună ca: uh-uh-uh! Prin perderea matcei stupulŭ șî-a perdutŭ curajiulŭ și nu scie la începutŭ ce sĕ facă; numai unele albine sbóră la pășune, se reîntorcŭ însĕ curêndŭ înapoi, nu așa de tare încărcate ca de alteorî; așișderea și sburatulŭ este cu totului altulŭ, anume liniștitŭ și fără de bâjbăitulŭ și cântatulŭ ce-lŭ veselŭ celŭ făceau până aci înainte de plecarea lorŭ la câmpŭ.

După cea dintâiu zăpăcélă, în care au fostŭ aduse albinele prin perderea matcei lorŭ, ele iau numai decâtŭ mĕsurile de lipsă, de a se despăgubi pentru perderea suferită. Décă au vre-o celulă mai mare, în formă de ghindă, în care se află vr'unŭ puiu de matcă, atuncî albinele suntŭ deocamdată mângăiate. Din acésta celulă în curêndŭ primescŭ o matcă, și viitorulŭ stupului este asiguratŭ. Décă însĕ o astfelŭ de celulă nu se află, atuncî numai decâtŭ se punŭ la lucru ca sĕ desvólte din o omidă de albină lucrătóre o matcă înlocuitóre. In amêndouĕ casurile albinele suntŭ mântuite de perire și ele se îndestulescŭ cu atâta.

Voindŭ stuparulŭ sĕ pună la stupulŭ fără matcă o matcă strĕină, atuncî acésta trebue sĕ se întêmple mai înainte de ce pășescŭ albinele la clocirea ouălorŭ, din carî voescŭ sĕ se desvólte matca. Décă se aduce matca strĕină în coșniță după ce au începutŭ deja albinele sĕ clocéscă, atuncî celulele cu puii, din carî au sĕ se desvólte matcele, trebuiescŭ tăiate josŭ dela fagurŭ și înlăturate, căcî de nu, matca cea nouă nu este primită în coșniță.

Albinele trebuescŭ sĕ facă mai întâiu cunoscință cu matca cea strĕină, mai înainte de ce ar recunósce-o de matcă, și acésta se pare că se întêmplă cu ajutorulŭ mirosului. De aceea pe o astfelŭ de matcă nu trebue sĕ-o lăsămŭ numai decâtŭ liberă (slobodă) în coșniță, pentru-că îndată ce vine o astfelŭ de matcă la unŭ stupŭ strĕinŭ, este atacată de unŭ mototolŭ de albine, trebuindŭ astfelŭ ca sĕ se înădușe și sĕ zacă încurêndŭ mórtă înaintea urdinișului."

„Dér cum amŭ puté preveni rĕulŭ acesta?" întrebarămŭ noi numai decâtŭ pe parochŭ. Elŭ ne rĕspunse cam astfeliu:

„Spre a scăpa de primejdia acésta se închide matca într'o țesĕtură de drotŭ, ce este asemenea unui coperișŭ (capacŭ) mare de pipă, împlântându-se acestŭ coperișŭ afundŭ în mijloculŭ unui fagurŭ în care clocescŭ albinele puii, împlântându-se anume gura acestui coperișŭ până cătră mijloculŭ fagurului. Prin acésta matca este scutită de mușcăturile albinelorŭ. După unŭ restêmpŭ de 24 óre séu și mai multŭ s'au împretinitŭ deja albinele cu matca cea nouă și îi întindŭ mâncare prin țesĕtura de drotŭ; întêmplându-se acésta, este bine a slobodi matca de sub acelŭ acoperișŭ și albinele suntŭ decî mântuite de nĕcazŭ."

Roiulu.

Intr'aceea timpulŭ s'a apropiatŭ de óra a decea din di și domnulŭ parochŭ ne dise sĕ ne uitămŭ mai cu deamĕruntulŭ pe la deosebitele feliurî de coșnițe, în carî se aflau stupii. Cu deosebire ne dise elŭ sĕ privimŭ mai multŭ pe la urdinișurî. Și într'adevĕrŭ, că aci domnia o viéță, ce nu o poțî afla într'altŭ locŭ. Din coșnițele ce se aflau în stupina cea mare eșiau cu milionele sêrguinciósele albine lucrătóre spre a se reîntórce încărcate cu miere și pulvere de pe florî și astfeliu a înmulți cu mijlóce de traiu bunăstarea casei lorŭ. Prietinosulŭ parochŭ însĕ începù din nou astfeliu a cuvênta:

„In coșnițele, ce le vedețî voi, iubițilorŭ aicî, ședŭ matcele, albinele lucrătóre și trântorii, despre carî v'am vorbitŭ mai înainte. Intr'o astfelŭ de coșniță viețuescŭ la olaltă o matcă, cam cincî-ḑecî până la o sută de mii albine lucrătóre și douĕ până la cincî mii de trântorî; acești locuitorî se numescŭ c'unŭ singurŭ cuvêntŭ *stupŭ*.

Vețî sci, prea iubiții mei prietinî, că mai tóte poporele din vechime s'au îndeletnicitŭ cu stupăritulŭ. Așa în testamentulŭ vechiu se cetesce, că în țera făgăduinței curgea lapte și miere — o dovadă, că în țera acésta avută stupăritulŭ era în flóre. — Scriitorii cei vechî romanî și grecî au lăsatŭ multe bune și frumóse neamurilorŭ următóre despre îngrijirea albinelorŭ. Cu venirea poporelorŭ din rĕsăritŭ la apusŭ albinele încă se înmulțiră mai în tóte țĕrile Europei. — Impĕratulŭ Carolŭ celŭ mare, care se îngrijia fórte multŭ de binele supușilorŭ sĕi, a fostŭ datŭ legî cu privire la îngrijirea albinelorŭ. În țera nemțéscă (Germania), mai alesŭ în orașulŭ Norimberga s'au formatŭ societățî, carî se îndeletniceau cu stupăritulŭ pe-o scară întinsă, societățî, carî și astăḑî mai suntŭ.

Albinele suntŭ de mai multe felurî. Pe la noi se află albina cea negriă. — In Italia d. e. se află o albină cu multŭ mai frumósă ca a nóstră, avêndŭ inele galbine pe burtă.—De altmintrelea fiăcare țéră își are feliulŭ ei de albine ca domestecitŭ din ce în ce mai tare în decursulŭ vécurilorŭ.

Prin lucrarea mai înțelepțéscă a pămêntului, a luatŭ în véculŭ nostru și stupăritulŭ unŭ avêntŭ uriașŭ. Mai multorŭ bărbațî plinî de prevederî, și prietinî ai albinelorŭ, li-a reușitŭ prin observărî amenunțite a cunósce mai de aprópe viéța acestora, întocmindŭ astfelŭ coșnițele, încâtŭ albinele potŭ fi prin întocmirile acestorŭ coșnițe silite a lucra după dorința și voința aceluia, care se îngrijesce de ele.

Deși stupăritulŭ este unulŭ dintre cei mai plăcuțî ramî ai economiei de câmpŭ fiindŭ vrednicŭ a fi numitŭ așa ḑicêndŭ poesia acestei economii, stuparulŭ pe lângă îndeletnicirea cea plăcută ce o simte, totușî voesce a trage din ea și folosŭ. Și acestŭ folosŭ îlŭ și póte trage cu dreptŭ cuvêntŭ prin întocmirea coșnițelorŭ din ḑiua de astăḑî.

O abatere dela întocmirea cea de până acum a coșnițelorŭ putețî vedé de pildă în acea împrejurare, că eu am făcutŭ la coșnițe patru urdinișurî, spre fiăcare direcțiune ceréscă câte unŭ urdinișŭ; va sĕ dică pe patru locurî potŭ eșì și intra albinele pe când țĕranii carî nu cunoscŭ firea albinelorŭ lasă sĕ sbóre albinele mai numai spre rĕsăritŭ din coșnițe.

Aședarea coșnițelorŭ spre rĕsăritŭ séu medă-di-rĕsăritŭ într'atâta este priinciósă, încâtŭ sórele de dimineța stârnesce pe albine de timpuriu la lucru, pe când stupii aședațî spre partea de medă-di se îndeletnicescŭ mai multŭ cu înmulțirea albinelorŭ, adecă clocescŭ mai multŭ, ér cei aședațî în spre medă-nópte clocescŭ mai puținŭ și adună miere mai multă. Pe când poțî vedé înaintea urdinișurilorŭ dela stupii cei aședațî spre medă-di întotdéuna multe albine jucândŭ în aerŭ și a-le audi cântândŭ, pe atuncî la stupii cei aședațî spre medă-nópte numai prea puține albine vei puté vedé petrecêndu-șî timpulŭ în nelucrare și jucare. Stupii cei aședațî spre apusŭ într'atâta suntŭ în modŭ nepriinciosŭ aședațî, încâtŭ partea cea mai mare a viforilorŭ vinŭ în decursulŭ verei dela apusŭ și fórte multe albine cu prilegiulŭ acestorŭ vifore reîntorcêndu-se îndĕrĕptŭ la coșniță nu potŭ sbura deodată la urdinișŭ și lunecândŭ josŭ se schilodescŭ, și urmarea firéscă a acestorŭ schilodirî este perirea lorŭ."

Pe când ascultamŭ la cuvintele d-lui parochŭ, veni iute din partea cealaltă servitorulŭ casei, anume Andreiu, unŭ feciorŭ sveltŭ, ca de vre-o 18 anî, strigândŭ cu bucuriă: „tocmai acum roesce stupulŭ alŭ 50-lea. Se întindŭ rociulŭ ca se'lŭ prindemŭ?"

„Ba nu", dise domnulŭ parochŭ, „de astă dată nu vomŭ face-o acésta, ci vomŭ lăsa ca acelŭ stupŭ sĕ roéscă de astădată în draga voia lui, ca astfelŭ sĕ pótă și acești domnî studențî vedé roire de stupŭ. Venițî, fii mei, și privițî întêmplarea cea mai frumósă și înveselitóre din viéța albinelorŭ!"

In curêndŭ ne aflarămŭ în apropierea acelui stupŭ, ce roia. Pe urdinișŭ eșiau mereu la albine din coșniță afară, rotindu-se într'o depărtare din ce în ce mai mare dela coșniță, cântândŭ de bucuriă c'unŭ glasŭ așa de dulce, ca și care n'amŭ mai auḑitŭ până atuncî. Noi ne mirarămŭ fórte de numĕrulŭ celŭ mare alŭ albinelorŭ, carî s'au adăpostitŭ în acea coșniță.

Câtŭ timpŭ a ținutŭ eșirea albinelorŭ din coșniță, albinele lucrătóre, carî se reîntorceau dela câmpŭ, nu putură sĕ intre în coșniță, nu, ci am băgatŭ de de sémă, că și ele au fostŭ răpite de cântările cele vesele, căcî s'au alăturatŭ roiului ca sĕ pótă și ele cânta cântecele cele de bucuriă.

Indată ce au eșitŭ tóte albinele, carî au fostŭ roitŭ, din coșniță și după-ce

întregŭ roiulŭ s'a rotitŭ vre-o câteva minute împrejurulŭ stupinei, ca şi cum şi-ar fi luatŭ dela patria-i iubită rĕmasŭ bunŭ, se îndreptă avêndŭ forma unui mototolŭ mare ce se mişca spre unŭ pomŭ. După vre-o câteva minute s'au aşedatŭ mai tóte albinele pe o crengă de vre-o 50 de centimetri de lungă şi ţînêndu se strînsŭ unele de altele atêrnau de ea în forma unui strugure mare. Tóte albinele, ce s'au fostŭ alăturatŭ acestui roiu, erau acum adunate aici, spre a se sfătui încătrău sĕ-şi îndrepte paşii lorŭ ca sĕ-şi găsiască o nouă patriă. Domnulŭ parochŭ însĕ scuti pe albine de ori ce grijă, luândŭ mĕsuri numai ca roiulŭ acesta până una alta sĕ nu o ia cătră pădure ca sĕ-şi caute acolo patria sa. Numai decâtŭ strigă lui Andreiu ca sĕ aducă, în loculŭ unde s'a fostŭ aşedatŭ roiulŭ, prăjina cea lungă, în vêrfulŭ căreia era înţepenită o coşniţă gólă, der curată şi frecată pe dinlăuntru cu mătăcină. Prăjina avea la vêrfŭ trei córne; în aceste córne era înţepenită coşniţa şi anume cu fundulŭ la vale şi cu gura la delŭ. Acéstă prăjină era acum ţinută de cătră domnulŭ parochŭ sub roiu, pe când servitorulŭ Andreiu ca şi când bati în pălmi s'a fostŭ suitŭ în acelŭ pomŭ, unde era roiulŭ, şi printr'o mişcare bună a crengei pe care se afla roiulŭ, l'a scuturatŭ frumosŭ în coşniţă. Pe când s'a slobodităŭ roiulŭ încetişorŭ din pomŭ, noi aşedarămŭ în umbra pomului o laviţă. Pe acéstă laviţă a fostŭ pusă apoi coşniţa cu roiulŭ şi acoperită cu o pânză. Aşedarea acesta a roiului pe laviţă pentru aceea s'a făcutŭ, ca albinele cari au mai fostŭ rĕmasŭ pe crengă sĕ se pótă şi ele alătura la cele din coşniţă. Totŭ lucrulŭ s'a făcutŭ în timpŭ de dece minute.

„Acestŭ roiu ni-a datŭ puţinŭ de lucru“, dise într'aceea domnulŭ parochŭ, „der iubiţii mei nu toţi roii facŭ aşa, ca roiulŭ, care s'a aşedatŭ pe acestŭ pomŭ. Nu, căci câte unulŭ atâta lucru'i dă stuparului, până îlŭ prinde, câtŭ nu este vrednicŭ!

La tótă întêmplarea însĕ este mai bine ca roiulŭ sĕ fiă lăsatŭ în draga voia lui, ca sĕ se aşede în cutare seu cutare locŭ, apoi sĕ fiă seu scuturatŭ în coşniţă, precum aţi vĕdutŭ că s'a făcutŭ adese-ori, seu când acésta nu-i cu putinţă, a-'lŭ mătura cu-o măturice de pene în coşniţă. Când nu se póte face nici acestŭ lucru, atunci albinele trebuescŭ alungate cu fumu de pe loculŭ unde s'au aşedatŭ în coşniţă. Alungarea se întêmplă mai alesŭ atunci, când de pildă unŭ roiu s'a aşedatŭ în vre'unŭ gardŭ de mărăcini seu în vre-o crepătură de zidŭ. De multe ori se întêmplă, că roiulŭ nu voesce de locŭ sĕ se aşede undeva, şi voesce a-o lua la sănĕtósa. Decă găcesce stuparulŭ acéstă voinţă a roiului, atunci stropesce cu vre'unŭ mătăuzŭ apă asupra roiului. Acéstă stropire în curêndŭ le face pe albine ca sĕ-şi părăsescă cugetulŭ lorŭ celŭ slabŭ şi sĕ se aşede undeva în apropiere. Când stuparulŭ nu isbutesce nici cu acestŭ mijlocŭ a schimba cugetulŭ celŭ rĕu alŭ albinelorŭ, atunci prin trăsnetulŭ unei pusce de bună sémă le va întórce, căci îndată ce a trosnitŭ puşca, albinele se lasă în josŭ spre pămêntŭ. Decă stuparulŭ voesce ca sĕ-şi cruţe tóte aceste osteneli, face mai bine, decă va prinde roiulŭ numai decâtŭ în rociulŭ întocmitŭ pentru roire.“ (Va urma.)

Din traista cu minciunile.

De-ale Secuilorŭ.

Erau în cale cătră casă, ei sciu de unde, doi Sĕcui, der neputêndŭ ei ajunge în diua aceea până la vatra lorŭ, traseră peste nópte la unŭ Românŭ. Românulŭ iubitorŭ de óspeţi îi vede bucurosŭ şi le face îndemână ce póte. Pe semne însĕ era dintre codaşii satului, căci nu putŭ sĕ-i îmbiă decâtŭ cu chisăliţă. Prea bine! omulŭ flămândŭ nu umblă alegêndŭ. Sĕcuii se sufulcă la chisăliţă şi se vede că tare li-a cădutŭ pe placŭ, căci se rugară de Românŭ sĕ-i învĕţe tainele chisăliţii. Românulŭ îi învăţă bucurosŭ pentru o sută de zloţi bani rĕi, cum erau p'atunci, éră Sĕcuii — în diua următóre o iau la tălpăşita dicêndŭ totŭ chisăliţă... chisăliţă... nu cumva Dómne feresce sĕ-o uite. Când ajungŭ la o vale — ia învĕţătura de ai de unde. Nici unulŭ, nici altulŭ nu mai scia ca băta cum sĕ-i dică acelei mâncări... Mĕi, — dice celŭ mai cu minte — amŭ perdutŭ cuvêntulŭ, suntemŭ de pagubă“. — „Aşa-i, — respunde celalaltŭ — suntemŭ de pagubă, der sĕ ne punemŭ sĕ căutămŭ, pentru-că numai în apa asta a trebuitŭ sĕ-lŭ perdemŭ.“ Şi apucă Sĕcuii două rudiţe şi caută şi mereu caută de-alungulŭ şi de-alatulŭ văii, încâtŭ îi treceau sudorile. Era pe la înserate, der cuvêntŭ nici vorbă. L'au perdutŭ şi pace bună.

Tocmai atunci aduce Dumnedeu pe unŭ Românŭ la vale şi vĕdêndŭ elŭ apa atâtŭ de turbure, se miră audindŭ ce caută Sĕcuii şi le strigă: „hai Secuii, lăsaţi-o sĕ se liniştéscă, că mai de grabă găsiţi ce-aţi perdutŭ; nu vedeţi voi, că apa-i mai turbure decâtŭ chisăliţa?“

„Aha! vedi asta-i!“ dice Sĕcuiulŭ cel de alŭ doilea cătră celŭ mai cuminte, nu ţi-am spusŭ, că numai în apa asta a trebuitŭ sĕ'lŭ perdemŭ“. — „Ba deu aşa,“ — rĕspunse celalaltŭ — „der câtŭ a fostŭ de alŭ naibii cuvêntulŭ, noi îlŭ căutamŭ în apă, éră elŭ se trase la ţĕrmure, unde era Românulŭ!“

Porniseră Sĕcuii 12 la têrgŭ. Şi a fostŭ aşa, că au trebuitŭ sĕ treacă peste unŭ rîu. De cea parte a rîului se numĕra ei pe ei ca sĕ vĕdă, nu cumva a peritŭ vre unulŭ în apă. „Eu mi-sŭ eu — începe celŭ dintêiu, — tu unulŭ, ăsta doi, celaltŭ trei şi aşa mai departe până la un-spre-dece. Alŭ doi-spre-decelea nu era nicăiri, éră Sĕcuii se mira ce s'a alesŭ de elŭ.

„Mĕi — dice altulŭ, — n'ai socotit bine, las' sĕ socotescŭ eu.“ Şi începe cum a începutŭ celalaltŭ: „Eu mi-sŭ eu, tu unulŭ, ăsta doi, cela trei... şi aşa mai departe. Alŭ doispredecelea éră nu era nicăiri. Socotesce alŭ treilea, alŭ patrulea, socotescŭ toţi de-a rêndulŭ, der alŭ doi-spre-decelea nu vrea sĕ iésă la ivélă ca pămêntulŭ.

Când le era mai mare buimăceala, vine unŭ hoţŭ de Românŭ şi vĕdêndŭ cu de-alŭ de ce felŭ are sĕ facă, le dice: Ce-mi daţi decă vĕ voiu socoti eu pe toţi doispredece?“ — „Da-ţi-omŭ o sută de zloţi“. rĕspundŭ ei. Şi apucă Românulŭ meu băta sa

frumósă,
cam grósă,
noduróså,
cu mesdreaua mesdrită,
pe pară călită,
pe spate curuită

şi începe a socoti: „tu unulŭ, tu doi, tu trei... éră Sĕcuii care cum căpĕta 'i scărtina loculŭ şi stetea la o parte.

„Toţi sunteţi?“ întrebă Românulŭ după ce a isprăvitŭ.

„Toţi“, rĕspunseră Sĕcuii.

Românulŭ luă suta de zloţi, éră Sĕcuii porniră mai departe minunându-se ce bătă nesdravĕnă are hoţulŭ de Românŭ.

Ioanŭ Koevary

MULTE ŞI DE TOATE.

Jertfa unei credinţe deşerte.

Din satul Tamucea, ocolul Suchum [Caucasŭ], se scrie lui „Kawkas“: Unei vĕduve îi muri unŭ copilŭ. Curênd după aceea i-se bolnăvi şi alŭ doilea copilŭ. Vecinii sfătuiră ca copilulŭ sĕ mergă la o păscălitóre cunoscută bătrână şi s'o întrebe, ce este causa. Acésta rĕspunse, că muma bolnavului este vina. „Strigóia“ trebue silită seu sĕ'şi mărturisescă vina, ori sĕ fiă arsă pe rugŭ, ca sĕ se scape întregŭ satulŭ de „vrăjile“ ei, dise păscălitórea. Vĕduva şedea în casă la ea, fără nici o presimţire, şi tocmai se pregătea sĕ mănânce, când etă intră în colibă o dróiă de vecini, provocându-o că mai bine sĕ mărturisescă totulŭ. Sĕrmana nu scia de ce-i vorba şi amuţise de spaimă. Tăcerea i-se socoti dreptŭ mărturisire a vinovăţiei. Se ridică numai decâtŭ unŭ rugŭ, pe vĕduvă o desbrăcară şi cu fieră înroşite o arseră în mai multe părţi ale corpului, apoi o legară de-alungulŭ unui parŭ, o ridicară d'asupra rugului aprinsŭ, învêrtindu-o neîntreruptŭ. Friptă de jumătate, biéta, îşi dete sufletulŭ c'unŭ strigătŭ înfiorătorŭ. Cadavrulŭ i-se înmormântă în tăcere. Preotulŭ şi alte persóne, traşi la rĕspundere, spuseră, că vĕduva a muritŭ d'o bólă lipiciósă, d'aceea ar fi îngropat'o aşa iute. O cercetare strictă însĕ scóse adevĕrulŭ la ivélă. Făptuitorii vorŭ fi, se dice, pedepsiţi.

*

Tóte se mărită.

In 1880, câteva tinere Nemţóice fundară la Berlinŭ unŭ clubŭ, ale cărei membre se legau sĕ nu se mărite, sub pedépsă de a plăti o miiă de lei amendă. Ideea acésta caraghiósă avŭ mai întâiu óre-care succesŭ, apoi societarele nu întârdiară a-şi schimba părerea şi, anulŭ acesta, la epoca adunării generale, nu se mai afla decâtŭ o singură aderentă în faţa unui capitalŭ de 26.000 mărci. După desbateri mature, membrele sperjure hotărîră, ca suma adunată sĕ se facă în două părţi egale, din cari una sĕ se dea spitalului, cealaltă sĕ se lase ultimei asociate, care singură a persistatŭ cu energiă sĕ nu-şi calce cuvêntulŭ măritându-se.

*

Limbă internaţională.

Introducerea unei limbi scienţifice internaţionale s'a discutatŭ seriosŭ dilele acestea în Parisŭ. Societatea pentru medicina practică din Parisŭ şi societatea filosofică americană s'au întrunitŭ pentru a convoca unŭ congresŭ, care va avé de scopŭ a discuta asupra adoptării unei limbi scientifice universale. De basă a ideii acesteia servesce unŭ proiectŭ alŭ lui Dr. Ad. Nicola din Parisŭ. Intr'o şedinţă ţinută de profesorulŭ Dujardin-Beaumetz s'au făcutŭ următórele propuneri din partea delegaţilorŭ societăţii zoologice parisiane şi a societăţii de medicină din alŭ 17 arondismentŭ: Societatea zoologică recomandă congresului: 1 a adopta ca limbă scientifică internaţională una dintre limbile vii; 2) *a respinge volapükulŭ*, fiind-că nu satisface condiţiunilorŭ unei limbi internaţionale. Societatea de medicină din arondism. 17 este contra introducerii unei limbi nouĕ, desaprobă volapukulŭ întru tóte, şi susţine, că francesa, din causa particularităţilorŭ şi a respândirei ei celei mari, întrunesce condiţiunile necesare pentru o limbă internaţională.

*

Unŭ Mecena.

Senora *Tubau*, una dintre fruntaşele teatrului din Spania, care de presentŭ se află în Buenos Ayres, a datŭ nu de multŭ unŭ dejunŭ în onórea impresariului ei într'unŭ otelŭ. La acésta s'a invitatŭ consululŭ spaniolŭ, bancherulŭ Louis *Castells* şi unŭ actorŭ vechiu astădi neputinciosŭ, Iosé *Valero*. La masă veni vorba şi despre starea materială a lui Valero. Acesta, mai 'nainte era o stea pe scena spaniolă, astădi bătrânŭ de totŭ, cu o familiă numerósă, trăesce în lipsă forte mare, ceea-ce singurŭ spunea pe faţă. Bĕtrânulŭ, înfierbêntatŭ niţelŭ de vinŭ, esclamă: Cu 10,000 duros (20,000 fl.) aşŭ fi omŭ forte fericitŭ!“ Bancherulŭ Castells ascultase cu luare aminte. După ce bĕtrânulŭ a sfârşitŭ povestirea, parte glumeţă, parte tristă, a stării sale, bancherulŭ cere condeiu şi negrélă, scóte din buzunarŭ o carte de şecuri, rupe o fóiă, o umple şi-o întinde surprinsului Valero, cu cuvintele: „Étă, amigo, aici ai 10,000 duros, doresců sĕ poţi fi în adevĕrŭ fericitŭ!“ Valero privea la elŭ încremenitŭ, pe urmă vĕdêndŭ că e lucru seriosŭ, cădŭ la picióre binefăcĕtorului sĕu. Toţi cei de faţă erau adêncŭ mişcaţi.

*

Oraşulŭ Londra.

D. Stephen Jeans a ţinutŭ dilele acestea în societatea artelorŭ din Londra o prelegere interesantă asupra circulaţiunei pe strade şi pe calea ferată a Londrei. Poporaţiunea oraşului acestuia numĕră astădi 4.500,000 suflete adecă încă-odată p'atâţi locuitori câţi are tótă Transilvania. Decă oraşulŭ va cresce în modulŭ de până acum, adecă totŭ la dece ani cu 500,000, atunci cu sfêrşitulŭ veacului de faţă Londra va numĕra 7 milióne locuitori, adecă mai mulţi ca Anglia şi Wales la a. 1811. In cei din urmă dece ani numĕrulŭ caselori a sporitŭ dela 207,000 la 320,000. Cele şése linii ferate principale din Londra transpórtă pe anŭ 200,000,000 călĕtori, tramvaiurile 150,000,000, omnibusurile 120,000,000. In Londra suntŭ 11,300 birji, cari servescŭ pe anŭ 30,000,000 pasageri.

*

Noua punte peste Niagara

În nemijlocita apropiare de unde cadŭ apele, s'a datŭ circulaţiunei la 7 Maiu a. c. Lungimea ei este de 12.000 urme, lăţimea de 17 urme şi se ridică d'asupra apei la o înălţime de 197 urme. E construită de Rochester Brigde şi Iron Work.

*

Logicŭ.

Invĕţătorulŭ: Ce trebue *sĕ faci înainte de tóte* ca sĕ dobândesci iertarea pĕcatelorŭ?

Şcolarulŭ: Trebuie sĕ pĕcătuesci mai ântâiu.

*

Bine înarmată.

„Dĕu, draga mea, te-ai hotărâtŭ seriosŭ sĕ iai pe unŭ vĕduvŭ?“

— „Fără îndoială.“

„Şi nu'ţi pomenesce nici-odată de femeia *cea d'intâiu?*“

— „Nu-i dă mâna, căci atunci numai decâtŭ aşŭ începe şi eu despre alŭ *treilea* bărbatŭ alŭ meu“

*

Fomete şi coleră în India.

După o scire oficială, în Ganzam (Madras) bântue fómetea şi colera. Peste o miiă de ómeni morŭ pe sĕptĕmână. Cinci-spredece mii de persóne suntŭ ocupate cu construcţiunile spitale, ce se facŭ spre a se întêmpina periculului.

*

O nebuniă ciudată.

In pădurea Scânteeştelorŭ, circumscripţia comunei Frumuşiţa, în România, de vr'unŭ anŭ de dile se pripăşise o femeiă alienată care cum vedea vr'unŭ omŭ fugea de se ascundea prin văgăuni şi desişuri. Câte-odată îşi venea în fire, se apropia de bordeele pădurarilorŭ şi arăta la gură; atunci aceştia 'i dedeau câte o bucată de mămăligă şi apă; ea, după ce 'şi astêmpĕra fómea şi setea, pleca éraşi prin codru şi nu se mai dărea cu sĕptĕmânile. Când o întrebau ómenii în momentele ei lucide despre nume şi de unde este, tăcea ori începea sĕ fugă. Acéstă srĕmană femeiă mai dilele trecute s'a găsitŭ mórtă, spune „Poşta“, într'o văgăună şi cu ochii ciupiţi de cióre.

*

Miresă de 83 de ani.

Din Varaşdinŭ se scrie: Marcu Mark, în vêrstă de 46 ani, conductorŭ la calea ferată Csaktorny-Agram, s'a căsĕtoritŭ acum câteva dile cu feciόra Katharina Dominics, care e în vêrstă de 83 de ani. Mama ei, în vêrstă de 117 ani, se scaldă într'o mare de plă eri şi bucurii, că i-a fostŭ datŭ încă sĕ ajungă momentulŭ, în care „copila“ ei a pusŭ căiţa 'n capŭ.

Têrgulŭ de rîmători din Steinbruch. La 26 Maiu n. starea rîmătoriloru a fostŭ de 127.168 capete, la 27 Maiu au întratu 1072 capete şi au eşitŭ 1568 rĕmânendŭ la 27 Maiu unŭ numĕru de 126652 capete. — Se noteză: marfă *ungurésca* veche, grea dela 46 până la 47 cr. — marfa *ungurescă* tineră grea dela 48½ cr. până la 49½ cr., *de mijlocŭ* dela 48 cr. până la 49 cr, —*uşóră* dela 48 cr. până la 49 cr. — *marfă ţĕrănescă* grea dela — până la — — cr. — *de mijlocŭ* dela 48 până la 49 cr. — *uşoră* dela 47 cr. până la 48 cr. — *Marfă de România*, de *Bakony* grea dela — cr. până la — cr. transito mijlocia grea dela — cr. până la — cr. însĕ transito uşoră dela — cr. până la -- cr.

transio dto țeposă grea dela — cr. pănă la — cr. transito mijlociă dela — cr. pănă la — cr. *Marfă sĕrbescă* grea dela 46—47— cr. transito mijlociă grea dela 45 —46 cr. transito ușóră dela 44—46 cr.— Porcĭ îngrășațĭ de unŭ anŭ dela — cr. pănă la — cr., îngrășațĭ cu cucuruzŭ dela — cr. pănă la — cr., îngrășațĭ cu ghindă dela — cr. pănă la — cr. Cântărițĭ la gară cu 4½.

Călendarulŭ săptĕmânei.

MAIU are 31 dile. Florarĭ.

1889 Dilele săptĕm.	Călendarul Iulianŭ	Călend. Gregorian	Sórele răsare	Sórele apune
Dum.	21 (†) SS. Const. și El.	2 Erasmus	4.12	7.47
Luni	22 Muc. Vasiliscu	3 Clotilde	4.11	7.49
Marți	23 C. P. Michail Mar.	4 Cuirinus	4.10	7.50
Mercurĭ	24 Cuv. P. Simeon.	5 Bonifațiu	4.8	7.52
Joi	25 Afl. cap. S. Ioan Bot.	6 Norbertus	4.7	7.53
Vinerĭ	26 S. Apostol Carp	7 Lucreția	4.7	7.53
Sâmb.	27 S. M. Terapont	8 Medardus	4.6	7.54

Tragerĭ la Sorțĭ.

Losuri creditŭ dela 1858 s'au sortatŭ la 1 Maiu seriele 136 328 333 353 872 1861 1872 1922 2001 2657 2854 3289 3300 3323 3449 3542 3619 4061 4125.

Crucea roșiă austr. s'au sortatŭ seriele: 819/14 1022/43 1689/4 1736/8 2338/49 3961/43 4348/34 4558/44 4883/20 5181/21 5190/42 5791/50 6217/46 6327/8 6352/28 6910/9 8170/27 /46 10607/48 10617/38 10807/33 11153/8 11195/31 11393/18 11783/20; în amortisare ser. 2934 3200 4020 7152 7654 7790 8615 10205 11116 11367.

Losurĭ dela 1860 seriele 51 151 320 537 690 729 815 857 1106 1192 1365 1375 1397 1515 1876 1947 2138 2380 2591 2620 2744 2783 2793 2830 2840 2857 2883 3007 3063 3151 3159 3506 4051 4064 4137 4243 4488 5071 5301 5410 5477 5970 5992 6043 6096 6525 6528 6597 6658 6672 6689 6744 6862 7480 7717 7795 7920 8258 8500 8509 8594 8638 8696 8929 9055 9370 10034 10442 10460 10708 10761 10925 10955 11215 11264 11271 11375 11391 11708 11719 11837 11980 12443 12903 12979 13087 13150 13285 13354 13441 13463 13702 14126 14139 14208 14257 14318 14518 14585 14608 14665 14934 14964 15042 15270 15529 15800 15981 15997 16000 16068 16176 16178 16355 16370 16589 16996 17048 17178 17222 17254 17580 17770 17795 18256 18274 18465 18587 18615 18649 18945 19074 19069 19164 19440 19641 19660 19696 19699 19847.

Crucea roș. ital. ser. 35/33 1967/19 2255/41 2307/28 4299/43 6329/6 6373/39 6846/45 7054/50 7880/9 8263/42 8402/49 8905/5 9248/9 10848/25 10913/43; în amortisare ser. 1188 1791 2591 2688 4012 4031 6040 6848 9159 9425 10375 11051.

Borsa de mărfurĭ din Budapesta dela 29 Maiu 1889

Seminȷe	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilgr. dela	pănă
Grâu Bănățenescŭ	—	—.—	—.—
Grâu dela Tisa	79	6.95	7 —
Grâu de Pesta	79	6 90	6 95
Grâu de Alba-regală	79	6 95	7.—
Grâu de Bácska	79	6.95	7.—
Grâu ung. de nordu	79	6 80	6.85

Seminte vechi orĭ nene	soiulŭ	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilgr. dela	pănă
Sĕcară	——	70—72	5 70	5 90
Orzŭ	Nutrețŭ	60.62	5.70	6 10
"	de vinars	62.64	6 30	6 90
"	de bere	64.66		
Ovĕsŭ	—	39.41	5.30	5.70
Cucuruzŭ	bănăț.	75	4.30	4.45
"	alt soiu	73	4.20	4 35
"	"	—	—.—	—.—
Hirișcă	"	—	5.25	5.55

Prețulŭ per 100 chilograme.

Producte div.	Soiulŭ	Cursulu dela	pănă
Sem. de trif.	Luțernă ungur.	—.—	—.—
—	francesă	—.—	—.—
—			
"	roșiă	52.—	56.—
Oleu de rap.	rafinatŭ duplu	37.50	38. —
Oleu de in		6.25	6.50
Uns. de porc	dela Pesta	58.—	58.50
"	dela țeră	— —	—.—
Slănină	sventată	52.—	52.50
"	afumată	56 —	57.—
Sĕu		28 —	29.
Prune	din Bosnia în butĭ	7.—	7 25
"	din Serbia în sacĭ	6.75	6.95
Lictaru	slavonu nou		
"	bănățenescŭ		
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoșĭ	ungurescĭ		
"	sĕrbescĭ		
Miere	brută		
"	galbină strecurată	——	——
Ceară	de Rosenau	118.	120
Spirtŭ	brutŭ	14.—	14 25
"	Drojdiuțe spirtde	18 —	8.50

Cursulŭ pieței Brașovŭ

din 1 Iunie st. n. 1889.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.37	Vend.	9.40
Argintŭ românescŭ -	"	9.35	"	9.38
Napoleon-d'orĭ - - -	"	9.42	"	9.45
Lire turcescĭ - - -	"	10.58	"	10.62
Imperialĭ - - - -	"	9.58	"	9.62
Galbinĭ	"	5.50	"	5.58
Scris. fonc. „Albina“ 6%	"	102.—	"	—.—
" " " 5%	"	98.59	"	99.—
Ruble rusescĭ - - -	"	126.	"	127.

Discontulŭ - - - - 6½—8% pe anŭ.

Bursa din Bucurescĭ din 29 Maiu

Valorĭ	%	se cump.
Rentă română perpetuă 1875	5%	98.½
Renta română amortisabilă	5%	97.½
dtto	4%	85.—
Renta rom. (rurale convertite)	6%	100.½
Oblig de statŭ C. F. Române	6%	—.—
idem idem	5%	—.—
Imprumutulŭ Openheim 1866	8%	—.—
Imprumutulŭ Oraș. Bucurescĭ	5%	89.—
idem idem din 1884	5%	—.—
Impr. or. B cu prime Loz. fr. 20	—	—.—
Credit fonciarŭ ruralŭ	7%	105.½
idem idem	5%	97.¼
Credit Fonc. Urb. din Bucurescĭ	7%	105.—
idem idem	6%	102.—
idem idem	5%	95.—
Credit Fonc. Urban din Iașĭ.	5%	82 ½
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10 fr	250.—
	V. N.	
Banca Nation. ult. div. 78.15	500	935.—
Dacia-România ult. div. 24 lei	200	—.—
Naționala de asig. ult div. 18 lei	200	—.—
Banca Rom. ult. div. fr. 10	500	—.—
Soc. Rom. de Constr ult. div.	250	—.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 27.50	250	—.—
Soc. Rom. de Hârtie ult. div.	100	—.—
Soc. de Reas. ult. div. 10 l. aur	200	—.—
Nation. de Asig. ult. div. 128.35	—	—.—
Societ. de Constr. ult. div.	-	—.—
Societ. de Hârtie ult. div.	—	—.—
Agio în Bursă	—	0.02½
Rubla de hârtie	—	2.71
Banca Nation. a României		
Scompt.	6%	—.—
Avansurĭ pe efecte	7%	—.—
Avansurĭ pe Lingourĭ	7%	—.—

Cursulŭ la bursa de Viena

din 31 Maiu st. n. 1889.

Renta de aurŭ 4%	101.65
Renta de hârtiă 5%	96.50
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	142 40
Acțiunile băncei austro-ungare	905.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungar.	312.75
Acțiunile băncei de creditŭ austr.	304.50
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.61
Napoleon-d'orĭ	9.44
Mărcĭ 100 imp. germane	58.04
Londra 10 Livressterlinge	118.70

Cursulŭ losurilorŭ private din 21 Maiu

	cump.	vinde
Basilica	8 90	9.20
Creditŭ	186.—	187.—
Clary 40 fl. m. c.	62.50	63.25
Navig. pe Dunăre	—.—	138.—
Insbruck	27.—	27.75
Keglevich	36.—	38.—
Krakau	26.25	26.75
Laibach	25.50	26.50
Buda	65.—	66.—
Pallfy	61.75	62.25
Crucea roșie austr.	20.—	20.25
dto ung.	13.—	13.40
dto ital.	17.50	18.—
Rudolf	20.75	21.25
Salm	65.—	65.75
Salzburg	29.—	30.—
St. Genois	64.50	66.—
Stanislau	—.—	38.—
Trieitine 4½% 100 m. c.	—.—	158.—
dto 4% 50	—.—	76.—
Waldstein	42.50	43.—
Windischgrätz	58.—	59 —
Sĕrbescĭ 3%	38.25	38.75
dto de 10 francĭ	—.—	— —
Banca h. ung. 4%	113.50	113.75

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.

Nr. 5135—1889.

PUBLICAȚIUNE.

Spre scopulŭ predărei lucrărilorŭ construirei unui canalŭ s bteranŭ pentru scurgerea apei în strada aurarilorŭ, dela marginea de josŭ a casei proviantului pănă la marginea de susŭ a realităței Nr. 518*b* în strada Căldărarilorŭ, mai departe spre scopulŭ construirei unui asemenea canalŭ, începĕndŭ dela reservoirulŭ de nomolŭ din parculŭ dinaintea stradei Căldărarilorŭ pănă la îmbucătura canalului de scurgere în canalulŭ deschisŭ din susŭ de cimitirulŭ rom. cat. în Blumĕna, se va ținea *Joi în 13 Iunie a. c. după prândŭ la 3 óre* o pertractare scripturistică de oferte.

Se învită decĭ antreprenorii, ca sĕ 'șĭ aștérnă pănă în 13 Iunie a. c. înainte de prândŭ 12 óre, economului orășenescŭ Ernst Hintz referitórele oferte sigilate, carĭ pe lângă conținerea unui timbru de 50 cr. și a dechiarațiunei cumcă oferentului 'i suntŭ cunoscute condițiunile de oferte și acele contractuale și că se supunŭ lorŭ fără vr'o condițiune, au de a conținea unŭ vadiu de 100 fl. v. a.

Totdeodată se aduce spre sciință, cumcă planulŭ și preliminarulŭ de spese precum și condițiunile de oferte și acele contractuale se potŭ examina pănă în diua pertractărei de oferte la oficiolatulŭ orășenescŭ economicŭ și că construirea canalului pentru scurgere are sĕ se efectueze sĕu în betonŭ sĕu în sulinare de lutŭ arsŭ.

Brașovŭ, în 26 Maiu 1889.

43,3—2 **Magistratulŭ orășenescŭ.**

Rugăm pe d-nii abonați ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fășia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonațĭ, că mai avemŭ din anii trecuțĭ numerĭ pentru complectarea colecțiunilorŭ „Gazetei“, precum și câteva întregĭ colecțiunĭ, pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administrațiune în casŭ de trebuință.

Călră onorații cetitori!

„*Gazeta Transilvaniei*“ a întratŭ în anulŭ alŭ 52-lea alŭ esistenței sale.

Nenumĕratele dovedĭ de simpatiă și de încredere ce le-a primitŭ acestŭ organŭ de publicitate din partea Românilorŭ de pretutindenĭ cu ocasiunea aniversării a cincĭḑecea a esistenței sale suntŭ cea mai viuă și mai puternică mărturiă pentru atitudinea sa politică și națională.

Răzimatŭ pe încrederea publicului românŭ și condusŭ de iubirea de patriă și de datoria ce o are către sfânta causă a românismului, organulŭ nostru n'a pregetatŭ de a aduce, mai alesŭ în cei ḑece anĭ din urmă, însemnate jertfe pentru a corespunde totŭ mai multŭ cerințelorŭ timpului și trebuințelorŭ cetitorilorŭ sĕi.

Astfelŭ dela 1 Ianuarie 1881 „*Gazeta Transilvaniei*“ a începutŭ sĕ apară de trei orĭ pe sĕptĕmână totŭ cu prețulŭ de până atuncĭ, ér dela 1 Aprilie 1884 apare în fie-care ḑi, érăși cu acelașĭ prețŭ, căcĭ cei 2 fl. adăugațĭ acoperŭ numai cheltuielile înmulțite cu portulŭ postalŭ.

De atuncĭ încóce amŭ făcutŭ totŭ ce ne-a statŭ în putință spre a aduce îmbunătățiri atâtŭ în redactarea ḑiarului câtŭ și în întocmirea sa esterióră, pentru care scopŭ amŭ isbutitŭ ca ḑiarulŭ sĕ-șĭ aibă tipografia propriă.

Nu-i vorbă, multe se cerŭ astăḑĭ dela unŭ ḑiarŭ, mai alesŭ când elŭ este chiămatŭ a servi causei unui poporŭ atâtŭ de multŭ prigonitŭ de sorte. Prin urmare nu putemŭ ḑice că amŭ ajunsŭ la capĕtulŭ îmbunătățirilorŭ.

Din contră, astăḑĭ când, ca nicĭodată până acuma, posițiunea ḑiaristicei nóstre s'a agravatŭ; când atâtea loviturĭ sunt îndreptate asupra ei cu vehemență așa de mare; când procese peste procese, condamnărĭ la închisore și amende în banĭ o împiedecă în munca și stăruințele ei de a da pe față tóte nelegiuirile, prigonirile și asupririle și de a lupta pentru recâștigarea drepturilorŭ poporului românŭ: se cere dela noi sĕ ne încordămŭ puterile cu îndoită energiă și sĕ continuămŭ lupta cu curagiu neînfrântŭ, introducĕndŭ nouĕ reforme, pentru ca „*Gazeta Transilvaniei*“ nu numai sĕ corĕspundă mai multŭ chiămării sale, ci sĕ se facă cu putință ca principiile salutare naționale ce le propagă sĕ pótă pĕtrunde până și în coliba țĕranului.

Condușĭ de aceste vederĭ, amŭ introdusŭ și cu începerea anului acestuia mai multe esențiale ameliorărĭ în ḑiarulŭ nostru.

Pe lângă programulŭ, ce l'amŭ observatŭ până aḑĭ la redactarea foii, suntemŭ decișĭ a cultiva mai multŭ și unele terene, cărora până acuma póte nu le-amŭ putută da atențiunea cuvenită.

Spre scopulŭ acesta amŭ avutŭ fericirea a concentra împrejurulŭ nostru *unŭ numĕrŭ însemnatŭ de bărbațĭ cu cunoscințe speciale,* carĭ vorŭ colabora regulatŭ la foia nóstră, așa ca materialulŭ ce'lŭ va conține sĕ fiă câtŭ mai variatŭ, instructivŭ și acomodatŭ trebuințelorŭ poporului, nu numai pe terĕmulŭ politicŭ, literarŭ și socialŭ, ci ținĕndŭ deopotrivă sémă și de interesele sale din punctŭ de vedere alŭ economiei, educațiunei și higienei, alŭ afacerilorŭ sale cu autoritățile cu carĭ vine mai desŭ în atingere și alŭ trebilorŭ sale financiare și comerciale.

Afară de aceea câștigându-ne convingerea, că după împrejurările poporului nostru unŭ ḑiarŭ cotidianŭ nu este în stare a pĕtrunde în tóte păturile sociale — parte mare din causa prețului lui — și astfeliu sciind că se sĕmte trebuința de a i se face cu putință orĭ și cărui Românŭ, care scie ceti, ca sĕ fiă informatŭ despre interesele și trebuințele lui, **dela anulŭ nou 1889 încóce amŭ măritŭ în modŭ destulŭ de însemnatŭ prin adausurĭ numerele nóstre cu data de Dumineca și sĕ le întocmimŭ și sĕ le redactămŭ astfelŭ, ca sĕ intereseze pe orĭ și ce cetitorŭ și sĕ se pótă abona și separatŭ.**

Amŭ deschisŭ dér abonamentŭ la „*Gazeta Transilvaniei*“, care deși mai bogată în materialŭ, va costa ca și până acuma *12 fl. v. a. pe anŭ* și in deosebĭ pentru aceia, cărora împregiurările nu le ertă de a abona întregŭ ḑiarulŭ, amŭ deschisŭ abonamentŭ separatŭ la *numerele cu data de Dumineca* ale „*Gazetei Transilvaniei*“, carĭ vorŭ costa **pe anŭ numai 2 fl. v. a.**

Rugămŭ pe abonații noștri de până acuma, ca se stăruiască pe câtŭ le va sta în putință în cerculŭ domniilorŭ lorŭ pentru lățirea „Gazetei Transilvaniei“ precum și pentru rĕspândirea în poporŭ a numerelorŭ cu data de Dumineca, ce se potŭ abona și separatŭ.

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.